

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ

Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային
ստանդարտներին համապատասխան՝
համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ
և անկախ աուդիտորական եզրակացություն

31 դեկտեմբերի 2014թ.

Բովանդակություն

ԱՆԿԱԽ ԱՌԻԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱԽՄԲՎԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	1
Համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	2
Համախմբված սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Համախմբված դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Գործունեության նկարագրություն	7
2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում	8
3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ	25
4. Տոկոսային եկամուտ	31
5. Տոկոսային ծախս	31
6. Ջուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերությունից	32
7. Ջուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից	32
8. Ջուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից	32
9. Այլ եկամուտ	33
10. Թղթադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր	33
11. Այլ ծախսեր	33
12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ	34
13. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	37
14. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	38
15. Ներդրումային արժեթղթեր	39
16. Արժույթի միջազգային հիմնադրամ	40
17. Հիմնական միջոցներ	44
18. Ոչ նյութական ակտիվներ	45
19. Այլ ակտիվներ	45
20. Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	46
21. Այլ փոխառություններ	46
22. Այլ պարտավորություններ	47
23. Պարտավորություններ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հանդեպ	47
24. Թողարկված պարտատոմսեր	48
25. Կապիտալի կառավարում	48
26. Պայմանական պարտավորություններ	49
27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	50
28. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	53
29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք	53
30. Ռիսկերի կառավարում	59
31. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	73
32. Ֆինանսական գործիքների ներկայացում ըստ չափման կատեգորիաների	75

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ

Համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Ծնթգ.	2014թ.	2013թ.
Տոկոսային եկամուտ	4	20,105,848	18,989,431
Տոկոսային ծախս	5	(11,078,566)	(11,196,180)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		9,027,282	7,793,251
Կոմիսիոն եկամուտ		126,103	91,860
Կոմիսիոն ծախս		(441,704)	(765,006)
Զուտ օգուտ/ (վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից	6	30,384,095	(2,100,028)
Զուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից	7	5,549,363	(6,148,349)
Զուտ օգուտ վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի իրացումից		-	121,789
Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից	8	2,742,597	1,220,081
Այլ եկամուտ	9	4,254,263	4,016,539
Թղթադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր	10	(957,693)	(322,285)
Այլ ծախսեր	11	(18,839,977)	(14,219,984)
Շահույթ/(վնաս) մինչև շահութահարկով հարկումը		31,844,329	(10,312,132)
Շահութահարկի գծով ծախս		(661,845)	(396,181)
Տարվա շահույթ/(վնաս)		31,182,484	(10,708,313)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
<i>Հոդվածներ, որոնք կարող են հետագայում վերադասակարգվել՝ ներառվելով շահույթի կամ վնասի կազմում</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից զուտ չիրացված (վնաս)/օգուտ		(1,016,791)	2,544,278
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների օտարումից զուտ օգուտ՝ վերադասակարգված և ներառված շահույթի կամ վնասի կազմում		-	(121,789)
Ընդամենը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		(1,016,791)	2,422,489
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		30,165,693	(8,285,824)
Շահույթ/(վնաս) վերագրելի է.			
Բանկի սեփականատիրոջը		31,125,330	(10,726,798)
Չվերահսկող բաժնեմասին		57,154	18,485
Տարվա շահույթ/(վնաս)		31,182,484	(10,708,313)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքը վերագրելի է.			
Բանկի սեփականատիրոջը		30,108,539	(8,304,309)
Չվերահսկող բաժնեմասին		57,154	18,485
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		30,165,693	(8,285,824)

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2015թ. մարտի 31-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից և ստորագրվել:

Արթուր Զավադյան

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի նախագահ

Հայկանուշ Հակոբյան

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի գլխավոր հաշվապահ

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն**

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Օնթ.	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ակտիվներ արտարժույթով			
Կանխիկ դրամ		18,230,986	5,570,029
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ	12	238,346,216	297,991,441
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	13	355,266,581	490,723,065
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	14	-	28,096
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	15	2,718,999	1,563,410
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	15	94,150,359	118,299,299
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	16	66,268,240	58,242,991
Այլ ակտիվներ		240,418	124,864
Ընդամենը ակտիվներ արտարժույթով		775,221,799	972,543,195
Ակտիվներ տեղական արժույթով			
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ	12	381,855,350	241,475,163
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	13	2,117,870	1,655,255
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	15	127,026,270	113,633,052
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ	17	2,757,046	4,876,013
Հիմնական միջոցներ	17	78,234,823	77,613,891
Ոչ նյութական ակտիվներ	18	1,781,769	1,761,170
Այլ ակտիվներ	19	10,248,776	9,217,301
Ընդամենը ակտիվներ տեղական արժույթով		604,021,904	450,231,845
Ընդամենը ակտիվներ		1,379,243,703	1,422,775,040
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Պարտավորություններ արտարժույթով			
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	20	138,720,805	240,775,372
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության հանդեպ	23	2,984,769	5,550,796
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	14	833,832	3,112
Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	16	261,737,845	260,542,511
Այլ փոխառություններ	21	72,658,257	58,357,035
Այլ պարտավորություններ		356,633	195,126
Ընդամենը պարտավորություններ արտարժույթով		477,292,141	565,423,952
Պարտավորություններ տեղական արժույթով			
Թողադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ		412,344,941	446,833,170
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	20	335,444,193	223,826,683
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության հանդեպ	23	116,830,511	189,388,176
Թողարկված պարտատոմսեր	24	4,040,952	2,259,703
Այլ պարտավորություններ	22	2,373,446	2,300,839
Ընդամենը պարտավորություններ տեղական արժույթով		871,034,043	864,608,571
Ընդամենը պարտավորություններ		1,348,326,184	1,430,032,523
Սեփական կապիտալ			
Թողարկված կապիտալ	25	100,000	100,000
Գլխավոր պահուստ		17,389,049	17,389,049
Լրացուցիչ վճարված կապիտալ	25	136,194,821	128,185,512
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վերագնահատման պահուստ		223,258	1,240,049
Կուտակված վնաս		(123,698,589)	(154,823,919)
Բանկի սեփականատիրոջը վերագրելի զուտ ակտիվներ Չվերահսկող բաժնեմաս		30,208,539	(7,909,309)
		708,980	651,826
Ընդամենը սեփական կապիտալ		30,917,519	(7,257,483)
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		1,379,243,703	1,422,775,040

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն**

	Բանկի սեփականատիրոջը վերագրելի						Չվերահսկող բաժնեմաս	Ընդամենը սեփական կապիտալ
	Թողարկված կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Լրացուցիչ կապիտալ	Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վերագնահատման պահուստ	Կուտակված վնաս	Ընդամենը		
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>								
Մնացորդը 2013թ. հունվարի 1-ին	100,000	17,389,049	107,531,884	(1,182,440)	(144,392,121)	(20,553,628)	-	(20,553,628)
Տարվա վնաս	-	-	-	-	(10,726,798)	(10,726,798)	18,485	(10,708,313)
Այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	-	2,422,489	-	2,422,489	-	2,422,489
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	2,422,489	(10,726,798)	(8,304,309)	18,485	(8,285,824)
ՀՀ կառավարության ցպահանջ անտոկոս մուրհակի տրամադրում (Օնթգ. 25)	-	-	20,653,628	-	-	20,653,628	-	20,653,628
Համախմբման արդյունք	-	-	-	-	-	-	633,341	633,341
Այլ	-	-	-	-	295,000	295,000	-	295,000
Մնացորդը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին	100,000	17,389,049	128,185,512	1,240,049	(154,823,919)	(7,909,309)	651,826	(7,257,483)
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	31,125,330	31,125,330	57,154	31,182,484
Այլ համապարփակ վնաս	-	-	-	(1,016,791)	-	(1,016,791)	-	(1,016,791)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(1,016,791)	31,125,330	30,108,539	57,154	30,165,693
ՀՀ կառավարության ցպահանջ անտոկոս մուրհակի տրամադրում (Օնթգ. 25)	-	-	8,009,309	-	-	8,009,309	-	8,009,309
Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին	100,000	17,389,049	136,194,821	223,258	(123,698,589)	30,208,539	708,980	30,917,519

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն**

Հազ. ՀՀ դրամ	Մնթգ.	2014թ.	2013թ.
ԴՐԱՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ			
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը		31,844,329	(10,312,132)
<i>Ճշգրտումներ՝ տարվա շահույթը գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների բերելու համար.</i>			
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	11	4,575,453	2,777,975
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ		(11,649)	-
Ստացվելիք տոկոսներ		2,593,742	(869,283)
Վճարվելիք տոկոսներ		(494,733)	195,697
Ջուտ (օգուտ) /վնաս արտարժույթի վերագնահատումից	6	(29,398,749)	2,075,843
Ջուտ վնաս իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերաչափումից		2,259,335	1,379,548
Վճարված շահութահարկ		(553,014)	(285,959)
Գործառնական գործունեությունից/(գործառնական գործունեությամբ օգտագործված) դրամական միջոցների հոսքեր՝ նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները		10,814,714	(5,038,311)
Գործառնական ակտիվների գուտ (աճ) / նվազում.			
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		(37,350,827)	(2,995,389)
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		173,021,619	(210,253,123)
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ		(7,407,611)	2,477,440
Բանկերում և այլ կազմակերպություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով		(140,114,875)	(39,053,964)
Այլ ակտիվներ		(772,312)	(6,843,418)
Գործառնական պարտավորությունների աճ / (նվազում).			
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ		(34,488,229)	6,716,047
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և մնացորդներ		(8,130,400)	195,090,625
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության հանդեպ		(76,265,662)	80,404,851
Թողարկված պարտատոմսեր		1,781,249	818,239
Այլ պարտավորություններ		436,177	685,339
Դրամական միջոցների գուտ հոսքեր (Գործառնական գործունեությամբ օգտագործված) / Գործառնական գործունեությունից		(118,476,157)	22,008,336
ԴՐԱՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՑԻՆ			
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(2,855,458)	(13,307,109)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		44,022	9,246
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվների ձեռքբերում		(105,173,398)	(208,084,484)
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվների մարումից մուտքեր		133,846,115	263,574,494
Դրամական միջոցների գուտ հոսքեր՝ Ներդրումային գործունեությունից		25,861,281	42,192,147
ԴՐԱՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ			
Ստացված վարկեր		28,518,405	41,367,938
Մարված վարկեր		(41,550,145)	(76,252,058)
Ֆինանսական գործունեությամբ օգտագործված դրամական միջոցների գուտ հոսքեր		(13,031,740)	(34,884,120)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		15,872,344	3,601,705
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ (նվազում)/աճ		(89,774,272)	32,918,068
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբին		296,179,955	263,261,887
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջին	28	206,405,683	296,179,955
Լրացուցիչ տեղեկատվություն			
Ստացված տոկոսներ		23,079,858	19,858,714
Վճարված տոկոսներ		(11,573,299)	(11,000,483)

1. Գործունեության նկարագրություն

Սույն 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա՝ ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») համապատասխան համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կամ Կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ «Բանկ») և վերջինիս դուստր ընկերությունների (այսուհետ միասին՝ «Խումբ») գործունեության համար:

Բանկն իրավաբանական անձ է, որի միակ հիմնադիրը Հայաստանի Հանրապետությունն է:

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությանը, «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» օրենքին (այսուհետ՝ «Օրենք») և Հայաստանի Հանրապետության այլ օրենքներին համապատասխան:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք.Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փող., 6 շենք: Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակը 2014 թվականի ընթացքում կազմել է 791 (2013թ.՝ 790):

Բանկը շահույթ ստանալու նպատակ չի հետապնդում: Բանկի գործունեության ֆինանսական արդյունքները, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների և սեփական կապիտալի կառուցվածքը սահմանվում են Բանկի գործառույթներով:

Օրենքի համաձայն, Բանկի հիմնական խնդիրը գների կայունության ապահովումն է Հայաստանի Հանրապետությունում, որն այն իրագործում է դրամավարկային քաղաքականության մշակման և իրականացման միջոցով: Ի լրումն իր հիմնական խնդրին, Բանկը նաև պատասխանատու է՝

- Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական համակարգի կայունության, իրացվելիության, վճարունակության և բնականոն գործունեության համար անհրաժեշտ այլ պայմանների ապահովման և
- գործուն վճարահաշվարկային համակարգ ստեղծելու և զարգացնելու համար:

Բանկը նաև՝

- թողարկում է Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը և կարգավորում դրամաշրջանառությունը,
- կազմակերպում և կարգավորում է փողերի «վաճումը» և ահաբեկչության ֆինանսավորումը կանխարգելող միջոցառումներ,
- Հայաստանի Հանրապետության կառավարության (այսուհետ՝ «Կառավարություն») ֆինանսական գործակալն ու խորհրդատուն է,
- լիցենզավորում է առևտրային բանկերի և, եթե նախատեսված է օրենքով, այլ անձանց, և վերահսկում ու կարգավորում է վերջիններիս գործունեությունը,
- առևտրային բանկերի համար վերջին ատյանի վարկատու է, ինչպես նաև
- տիրապետում, օգտագործում և տնօրինում է Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պահուստները:

Բանկի խոշոր դուստր ընկերությունները ներկայացված են ստորև.

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

1. Գործունեության նկարագրություն (շարունակություն)

Անվանումը	Հիմնադրման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %		Հիմնադրման ամսաթիվ
			2014 թ.	2013 թ.	
«Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	57.5	57.5	մարտ 2000 թ.
«Հայինկասացիա» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Դրամ. միջոցների փոխադրումներ	100	100	ապրիլ 1998 թ.
«Համահայկական բանկ» ԲԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Բանկային գործունեություն	100	100	դեկտեմբեր 2009 թ.
«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	100	100	հունիս 2009 թ.
«Բնակարան երիտասարդներին» ՎՎԿ ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	100	100	փետրվար 2010 թ.
«Փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորման աջակցություն» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Վարկավորման աջակցություն	100	100	դեկտեմբեր 2010 թ.
«Ավտոտրանսպորտային միջոցների հատուկ նշանակության միասնական պատուհան» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Ապահովագրական ենթակառուցվածքների աջակցություն	100	100	դեկտեմբեր 2013 թ.

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվություններին միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») պահանջներին համապատասխան Բանկի և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների համար:

Չափման հիմունքները

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են պատմական արժեքի սկզբունքի հիման վրա, բացառությամբ ֆինանսական գործիքների, որոնք սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների (ներառյալ՝ ածանցյալ ֆինանսական գործիքները) և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման: Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները ներկայացված են ստորև: Այդ դրույթները հետևողականորեն կիրառվել են հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների նկատմամբ, եթե այլ բան նշված չէ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման ձևը

Բացառիկ դեպքերում համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված գործառնությունների վերաբերյալ տեղեկատվության մանրամասն բացահայտումը կարող է բերել ՀՀ ամբողջ ֆինանսական համակարգի նկատմամբ վստահության կորստի: Հետևաբար, չնայած նման գործառնությունների ֆինանսական արդյունքներն արտացոլված են Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում, Խումբը կարող է միայն սահմանափակ բացահայտումներ ներկայացնել նման գործարքների վերաբերյալ:

Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը հանդիսանում է նաև Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթը և այն արժույթը, որով ներկայացված են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Գնահատումների և դատողությունների կիրառում: Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում ղեկավարությունն օգտագործել է իր դատողությունները և գնահատումները համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները որոշելիս: Կիրառված էական դատողությունները և գնահատումները հետևյալն են.

Իրական արժեք: Եթե համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել ակտիվ շուկայի գների հիման վրա, ապա այն որոշվում է տարբեր գնահատման մոդելների կիրառմամբ, ներառյալ մաթեմատիկական մոդելները: Այդպիսի մոդելների համար ելակետային տվյալները որոշվում են որպես դիտարկվող շուկաների տվյալներ, եթե դա հնարավոր է: Հակառակ դեպքում իրական արժեքի որոշման համար կիրառում են դատողություններ:

Արժեզրկման վերլուծություն: Խումբը պարբերաբար կատարում է վարկերի և դեբիտորական պարտքերի՝ արժեզրկված լինելու վերլուծություն: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը արժեզրկումից վնասները գնահատելիս օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողություններն այն դեպքերում, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարություն է կրում և համանման վարկառուների վերաբերյալ չկա բավարար փաստացի տեղեկատվություն: Խումբը համանման կերպով գնահատում է ապագա դրամական հոսքերի փոփոխությունները դիտարկվող տեղեկատվության հիման վրա, որը վկայում է վարկառուների պարտավորությունների մարման ոչ բարենպաստ կարգավիճակի, կա՛մ պետական, կա՛մ տեղական տնտեսական պայմանների փոփոխության մասին, որոնք հարաբերակցվում են տվյալ խմբի ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման հետ: Ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատումներ՝ հիմնվելով ակտիվների նկատմամբ համանման վարկային ռիսկի բնութագրերի և վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի խմբերի արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշների պատմական տվյալների վրա: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբն օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողությունները դիտարկվող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ճշգրտման համար՝ ընթացիկ իրավիճակը արտացոլելու նպատակով:

Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ: Գործունեության բնականոն ընթացքում Խումբը գործարքներ է կնքում կապակցված կողմերի հետ: ՀՀՄՍ 39-ով պահանջվում է ֆինանսական գործիքները սկզբնապես ճանաչել իրենց իրական արժեքով: Դատողություն է կիրառվում որոշելիս, թե արդյոք գործարքները գնանշվում են շուկայական, թե՛ ոչ շուկայական տոկոսադրույքներով՝ երբ չկա այդպիսի գործարքների համար գործող շուկա: Դատողության համար հիմք է ծառայում չկապակցված կողմերի հետ համանման գործարքների գնանշումը և արդյունավետ տոկոսադրույքի վերլուծությունը: Կապակցված կողմերի հետ մնացորդների պայմաններն ու դրույթները բացահայտված են Օանոթագրություն 27-ում:

Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (այսուհետ՝ «ԱՄՀ») հետ գործարքների հաշվառում: «ԱՄՀ-ի գործարքները և ֆինանսական կազմակերպումը» պամֆլետի համաձայն, ԱՄՀ-ի յուրաքանչյուր անդամ նշանակում է ֆիսկալ գործակալություն (ֆինանսների նախարարություն, կենտրոնական բանկ կամ համանման կազմակերպություն)՝ ԱՄՀ-ի հետ ֆինանսական գործարքներ կատարելու համար և պահառուի՝ (կենտրոնական բանկ կամ համանման գործակալություն)՝ ԱՄՀ-ի հաշիվները պահելու համար (ԱՄՀ թիվ 1 և 2 հաշիվներ և արժեթղթերի հաշիվ):

«Արժույթի միջազգային հիմնադրամին, Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկին, Միջազգային ֆինանսական կորպորացիային, Զարգացման միջազգային ասոցիացիային, Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկին, Կապիտալ ներդրումների բազմակողմանի երաշխիքների գործակալությանը և Կապիտալ ներդրումների վերաբերյալ տարաձայնությունների կարգավորման միջազգային կենտրոնին Հայաստանի Հանրապետության անդամակցության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն, Բանկը հանդես է գալիս որպես ՀՀ ֆիսկալ գործակալ ԱՄՀ-ի հետ կնքված պայմանագրի 5-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն: Բանկը համարվում է նաև Հայաստանի Հանրապետության պահառու:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Այն դեպքում, երբ Բանկն ԱՄՆ-ի հետ գործառնություններում իրականացնում է ֆիսկալ գործակալի գործառնություն, արդյունքում առաջացած ակտիվների և պարտավորությունների գումարները և գործառնությունների արդյունքները արտացոլվում են Բանկի՝ ֆինանսական վիճակի և շահույթի և վնասի մասին հաշվետվություններում: Երբ Բանկը ԱՄՆ-ի հետ գործառնություններում իրականացնում է պահառուի գործառնություն, բոլոր գործառնություններն իրականացվում են Բանկի թղթակցային հաշիվների միջոցով, սակայն այդ գործառնությունների արդյունքում առաջացող ակտիվների և պարտավորությունների գումարները և համապատասխան շահույթը կամ վնասը չեն արտացոլվում Բանկի՝ ֆինանսական վիճակի և շահույթի և վնասի մասին հաշվետվություններում:

Նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին անցում

2014թ. հունվարի 1-ից Խմբի համար պարտադիր են հետևյալ ստանդարտները և մեկնաբանությունները.

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում. փոփոխություններ ՀՀՄՍ 32-ում (հրապարակվել է 2011թ. դեկտեմբերին, ուժի մեջ է 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Տվյալ փոփոխությունը տրամադրում է ուղեցույց ՀՀՄՍ 32-ի կիրառման համար, վերացնելով հաշվանցման որոշակի չափանիշների կիրառման ընթացքում բացահայտված հակասությունները: Այն ներառում է «ուլյալ պահին ունի օրենսդրորեն սահմանված հաշվանցման իրավունք» ձևակերպման նշանակության պարզաբանումը, ինչպես նաև պարզաբանում առ այն, որ համախառն հիմունքով փոխադարձ հաշվարկման որոշակի համակարգերը կարող են համարվել զուտ հիմունքով փոխադարձ հաշվարկմանը համարժեք: Ստանդարտը պարզաբանում է, որ հաշվանցման բավարարող իրավունքը (ա) չպետք է պայմանավորված լինի ապագա իրադարձությամբ և (բ) պետք է իրավաբանորեն կիրառելի լինի հետևյալ բոլոր հանգամանքներում. (1) բնականոն գործունեության ընթացքում (2) դեֆոլտի դեպքում և (3) անվճարունակության կամ սնանկության դեպքում: Ստանդարտը որևէ էական ազդեցություն չի ունեցել Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 10-ում, ՖՀՄՍ 12-ում և ՀՀՄՍ 27-ում – Ներդրումային ընկերություններ (հրապարակվել են 2012թ. հոկտեմբերի 31-ին, ուժի մեջ են 2014թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Փոփոխությամբ ներկայացվում է ներդրումային ընկերության սահմանումը: Համաձայն այդ սահմանման, ներդրումային ընկերություն է հանդիսանում այն կազմակերպությունը, որը. (i) միջոցներ է ստանում ներդրողներից՝ վերջիններիս ներդրումային կառավարման ծառայություններ մատուցելու նպատակով. (ii) պարտավորություն է ստանձնում իր ներդրողների հանդեպ առ այն, որ իր գործարար նպատակն է միջոցների ներդրումը՝ բացառապես կապիտալի արժուրան կամ ներդրումային եկամտի համար, և (iii) չափում և գնահատում է իր ներդրումները իրական արժեքի սկզբունքով: Ներդրումային ընկերությունը պետք է իր դուստր ընկերությունները հաշվառի իրական արժեքով՝ փոփոխությունները գրանցելով շահույթի կամ վնասի միջոցով և համախմբված հաշվետվություններում ներառի միայն այն դուստր ընկերությունները, որոնք տրամադրում են ընկերության ներդրումային գործունեության հետ կապ ունեցող ծառայություններ: ՖՀՄՍ 12-ում կատարված փոփոխության համաձայն, պահանջվում է բացահայտել լրացուցիչ տեղեկատվություն, ներառյալ էական դատողությունները, որոնք կիրառվում են որոշելիս, թե արդյոք կազմակերպությունը ներդրումային է, թե՛ ոչ: Բացի այդ, անհրաժեշտ է բացահայտել տեղեկատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում չներառված դուստր կազմակերպությանը ցուցաբերվող ֆինանսական կամ այլ աջակցության մասին, անկախ այն հանգամանքից, թե աջակցությունը նախատեսվում է, թե՛ արդեն իսկ տրամադրվել է: : Ստանդարտը որևէ ազդեցություն չի ունեցել Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍԿ 21 «Վճարներ» (հրապարակվել է 2013թ. մայիսի 20-ին, ուժի մեջ է 2014թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Տվյալ պարզաբանումը հստակեցնում է շահութահարկից բացի այլ վճարների գծով պարտավորությունների հաշվառման կարգը:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Պարտավորեցնող իրադարձությունը, որի արդյունքում առաջանում է պարտավորություն, օրենսդրությամբ սահմանված վճարներ կատարելու պարտավորությանը հանգեցնող իրադարձությունն է: Այն փաստը, որ ձեռնարկությունը, տնտեսական պատճառներից ելնելով, շարունակելու է գործել ապագայում կամ որ ձեռնարկությունը պատրաստում է իր համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները գործող ձեռնարկության սկզբունքով, չի հանգեցնում պարտավորության առաջացման: Միջանկյալ և տարեկան համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառվում են ճանաչման միևնույն սկզբունքները: Արտանետումների քվտանների առևտրից ծագող պարտավորությունների նկատմամբ պարզաբանման կիրառումը պարտադիր չէ: ՖՀՄԿ-ն որևէ ազդեցություն չի ունեցել Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխություններ ՀՀՄՄ 36-ում «Ոչ ֆինանսական ակտիվների համար հատուցելի գումարի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտում» (հրապարակվել են 2013թ. մայիսին, ուժի մեջ են 2014թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար. նշված ժամկետից շուտ կիրառումը թույլատրվում է այն դեպքում, երբ ՖՀՄՄ 13-ը կիրառվում է միևնույն և համեմատական ժամանակաշրջանի համար): Տվյալ փոփոխությունները վերացնում են հատուցելի գումարի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտման պահանջը, եթե դրամաստեղծ միավորը ներառում է գույքիլ կամ ոչ նյութական ակտիվներ օգտակար ծառայության անորոշ ժամկետով և արժեզրկում տեղի չի ունեցել: Ստանդարտը որևէ ազդեցություն չի ունեցել Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխություններ ՀՀՄՄ 39-ում «Ածանցյալ գործիքների նույնացիա և հեջավորման հաշվառման շարունակություն» (հրապարակվել են 2013թ. հունիսին, ուժի մեջ են 2014թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Տվյալ փոփոխություններով թույլատրվում է շարունակել հեջավորման հաշվառումն այն դեպքում, երբ որպես հեջավորման գործիք որոշված ածանցյալ գործիքը նորացվում է (այն է՝ կողմերը պայմանավորվում են սկզբնական գործընկերոջը փոխարինել նորով)՝ օրենսդրությանը կամ նորմատիվ ակտին համապատասխան, հատուկ պայմանների պահպանմամբ, կենտրոնական գործընկերոջ հետ հաշվանցում իրականացնելու համար: Ստանդարտը որևէ ազդեցություն չի ունեցել Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Համախմբման հիմունքներ. Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Բանկի և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Դուստր կազմակերպություններն այն կազմակերպություններն են, որոնցում կատարվել են ներդրումներ և որոնք վերահսկվում են Խմբի կողմից: Վերահսկողությունը ձեռք է բերվում, երբ Խումբը ստանում է փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն՝ ներդրման օբյեկտում ներգրավվածության արդյունքում, ինչպես նաև ունի իր իշխանությունն օգտագործելու կարողություն այդ հատույցների վրա ազդելու համար: Մասնավորապես, Խումբն ունի վերահսկողություն միայն այն դեպքում, երբ.

- ունի կարողություն ուղղորդելու ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության որոշակի գործունեությունը, որը զգալի ներգործություն ունի հատույցների վրա,
- կրում է հատույցներ չստանալու ռիսկը կամ ստանում է փոփոխական հատույցներ ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությունում իր մասնակցությունից, և
- հնարավորություն ունի օգտագործելու ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության վրա ազդեցություն ունենալու կարողությունը՝ ներդրողների հատույցների գումարի վրա ներգործություն ունենալու համար:

Երբ Խումբն ունի ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությունում մեծամասնությունից քիչ քվեարկող բաժնետոմսեր կամ համանման այլ իրավունքներ, Խումբը դիտարկում է բոլոր համապատասխան փաստերն ու հանգամանքները՝ գնահատելիս, թե արդյոք այն ունի ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության վրա ազդեցություն ունենալու կարողություն, ներառյալ.

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

- ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության քվեարկող բաժնեմասերի սեփականատերերի հետ պայմանագրային պայմանավորվածությունը,
- այլ պայմանագրային պայմանավորվածություններից ծագող իրավունքներ,
- Խմբի քվեարկող բաժնետոմսեր և հնարավոր քվեարկող բաժնետոմսեր:

Խումբը վերագնահատում է, թե արդյոք այն վերահսկում է ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությանը, եթե փաստերն ու հանգամանքները վկայում են, որ փոփոխություններ են տեղի ունեցել վերահսկողության երեք տարրերից մեկում կամ մի քանիսում: Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է այն ժամանակ, երբ Խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր կազմակերպության նկատմամբ, և դադարում է, երբ Խումբը կորցնում է վերահսկողությունը դուստր կազմակերպության նկատմամբ:

Խմբի ընկերությունների միջև գործարքները, մնացորդները և գործարքներից չիրացված շահույթը բացառվում է չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ծախսը չի կարող վերականգնվել: Բանկը և իր բոլոր դուստր կազմակերպությունները կիրառում են հաշվապահական հաշվառման միասնական քաղաքականություն՝ Խմբի քաղաքականությանը համահունչ:

Դուստր կազմակերպության սեփականության մասնաբաժնի փոփոխությունը, առանց վերահսկողության փոփոխության, հաշվառվում է որպես սեփական կապիտալի գործարքներ: Վնասները վերագրելի են չվերահսկող բաժնեմասին նույնիսկ, եթե դա հանգեցնում է բացասական մնացորդի:

Չվերահսկող բաժնեմասը դուստր կազմակերպության սեփական կապիտալի և գուտ արդյունքների այն մասն է, որը վերագրելի է այն բաժնեմասին, որի սեփականության իրավունքը չի պատկանում, ուղղակի կամ անուղղակի կերպով, Խմբին: Չվերահսկող բաժնեմասը կազմում է Խմբի սեփական կապիտալի առանձին բաղադրիչ:

Խումբը գնահատում է չվերահսկող բաժնեմասը, որն իրենից ներկայացնում է ներկայիս սեփականության մասնաբաժինը և կրողին տալիս է գուտ ակտիվների նկատմամբ համամասնական իրավունք լուծարման դեպքում՝ յուրաքանչյուր առանձին գործառնության արժեքի սկզբունքով, հիմք ընդունելով ձեռք բերվող կազմակերպության գուտ ակտիվներում չվերահսկող բաժնեմասի համամասնությունը կամ իրական արժեքը:

Ասոցացված կազմակերպություններ. Ասոցացված ընկերություններն այն բիզնես միավորներն են, որոնց նկատմամբ Խումբն ունի էական ազդեցություն (ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն), սակայն չունի վերահսկողություն՝ տիրապետելով քվեարկող ձայների 20-ից 50 տոկոսին: Ասոցացված կազմակերպություններում ներդրումները հաշվառվում են՝ կիրառելով հաշվառման բաժնեմասնակցության մեթոդը և սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնական արժեքով: Ասոցացված ընկերության հաշվեկշռային արժեքը ներառում է գնման պահին որոշված գույվիլը՝ հանած կուտակված արժեքիկման կորուստներ (եթե այդպիսիք կան): Ասոցացված կազմակերպություններից ստացված շահաբաժինները նվազեցնում են ասոցացված կազմակերպություններում ներդրման հաշվեկշռային արժեքը: Ձեռքբերումից հետո ասոցացված ընկերության գուտ ակտիվներում Խմբի բաժնեմասին վերաբերող այլ փոփոխությունները ճանաչվում են հետևյալ կերպ. (i) ասոցացված ընկերության շահույթում կամ վնասում Խմբի մասնաբաժինը ներառվում է տվյալ տարվա համախմբված շահույթ/վնասում՝ որպես ասոցացված ընկերությունների արդյունքի մաս, (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում Խմբի բաժնեմասը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում՝ առանձին տողով, (iii) ասոցացված ընկերության գուտ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի՝ Խմբի բաժնեմասին վերաբերող այլ փոփոխությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ասոցացված ընկերության արդյունքների մաս:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Սակայն, երբ ասոցացված կազմակերպության վնասներում Խմբի մասնաբաժինը հավասար է կամ գերազանցում է ասոցացված կազմակերպությունում իր ունեցած բաժնեմասին, ներառյալ ցանկացած այլ չապահովված դեբիտորական պարտքեր, Խումբն այլևս չի ճանաչում հետագա վնասները, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այն ձեռք է բերել պարտավորություններ կամ կատարել է վճարումներ ասոցացված կազմակերպության անունից:

Արտարժույթի փոխարկում և արտարժույթային հողվածների ներկայացում: Արտարժույթով իրականացված գործարքները սկզբնապես ճանաչվում են ֆունկցիոնալ արժույթով՝ գործարքի օրվա դրությամբ Բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի՝ այդ օրվա դրությամբ Բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքով:

Արտարժույթի փոխարկումից ստացված օգուտները և վնասները ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտ/(վնաս): Տարեվերջի փոխարժեքով փոխարկում կատարելու սկզբունքը չի կիրառվում սկզբնական արժեքով գնահատվող ոչ դրամային հողվածների նկատմամբ: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հողվածները, որոնք չափվում են իրական արժեքով (ներառյալ՝ բաժնային ներդրումները) վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով:

Արտարժույթով իրականացվող գործարքների պայմանագրային փոխարժեքի և այդ օրվա դրությամբ Բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության մեջ:

Խմբի կողմից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները 2014 և 2013 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	474.97	405.64
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	577.47	559.54
ՀՀ դրամ/1 ՀՓԻ (Հատուկ Փոխառության Իրավունք)	688.09	624.68

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները այն միավորներն են, որոնք անմիջապես փոխարկելի են կանխիկի որոշակի գումարների և ենթակա են արժեքի փոփոխության ոչ նշանակալի ռիսկի: Խումբը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ է համարում կանխիկ դրամը, բանկերում տեղաբաշխված նոստրո հաշիվները և ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված ՀՓԻ միջոցները: Միջոցները, որոնց օգտագործումը սահմանափակվում է սկզբնավորման պահից երեք ամսից ավելի ժամանակահատվածով, չեն հանդիսանում դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում ներկայացված վճարներն ու մուտքերը իրենցից ներկայացնում են Խմբի դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների փոխանցումները, ներառյալ Խմբում առկա՝ Խմբի գործընկերների ընթացիկ հաշիվներին ծախսագրված կամ կրեդիտագրված գումարները, ինչպիսիք են վարկի հիմնական գումարի կամ տոկոսային եկամտի հավաքագրումը՝ հաճախորդի ընթացիկ հաշվի ծախսագրման միջոցով, տոկոսային վճարները կամ վարկի գումարի տրամադրումը գործընկերոջ ընթացիկ հաշվի կրեդիտագրման միջոցով, ավանդների տեղաբաշխումը՝ գործընկերների ընթացիկ հաշվից նրանց ավանդային հաշվին միջոցների փոխանցման միջոցով, ինչը ներկայացնում է դրամական միջոցներ կամ դրանց համարժեքներ՝ գործընկերոջ տեսանկյունից:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքներ – գնահատման հիմնական պայմաններ: Խումբը չափում է ֆինանսական գործիքները, ինչպիսիք են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքները, վաճառքի համար մատչելի ակտիվները և ածանցյալ գործիքները, իրական արժեքով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը բացահայտված է Ծանոթագրություն 29-ում:

Իրական արժեքն այն գինն է, որը կստացվեր՝ ակտիվը վաճառելիս կամ կվճարվեր՝ պարտավորությունը փոխանցելիս չափման ամսաթվի դրությամբ շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքում: Իրական արժեքի լավագույն վկայությունն է գործող շուկայում գինը: Գործող շուկան այն շուկան է, որում ակտիվի կամ պարտավորության հետ կապված գործարքները տեղի են ունենում բավականաչափ հաճախականությամբ և ծավալով՝ շարունակական կերպով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար:

Գործող շուկայում վաճառվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը գնահատվում է որպես անհատական ակտիվի կամ պարտավորության գնանշված գնի և Խմբի կողմից պահվող քանակի արտադրյալ: Նշված սահմանումը գործում է նույնիսկ այն դեպքում, երբ շուկայում բնականոն օրական վաճառքի ծավալը բավարար չէ պահվող ծավալը կլանելու համար և մեկ գործարքում դիրքը վաճառելու պատվերների տեղադրումը կարող է ազդեցություն ունենալ գնանշված գնի վրա:

Գնահատման մեթոդները, ինչպիսիք են զեղչված դրամական հոսքերի մոդելները կամ վերջերս կատարված «անկախ կողմերի միջև գործարքների» կամ ներդրում ստացող կազմակերպությունների ֆինանսական տվյալների ստացման վրա հիմնված մոդելները, օգտագործվում են որոշելու այն ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը, որոնց համար արտաքին շուկայական գնանշման տեղեկատվությունը հասանելի չէ: Իրական արժեքի գնահատումների վերլուծությունը կատարվում է ըստ իրական արժեքի հիերարխիայում մակարդակի հետևյալ կերպ. (i) մակարդակ 1՝ գնահատումներ գործող շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշված (չճշգրտված) գներով. (ii) մակարդակ 2՝ գնահատման մեթոդներ, որոնցում ակտիվի կամ պարտավորության համար բոլոր էական ելակետային տվյալները ուղղակիորեն (գներ) կամ անուղղակիորեն (գների հիման վրա ստացված) դիտարկելի են. (iii) մակարդակ 3՝ գնահատումներ, որոնք հիմնված չեն բացառապես շուկայի դիտարկելի տվյալների վրա (այն է՝ գնահատման համար անհրաժեշտ են նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Գործարքի հետ կապված ծախսումները լրացուցիչ ծախսումներն են, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը, թողարկմանը կամ օտարմանը: Լրացուցիչ ծախսումը այն ծախսումն է, որը կազմակերպությունը չէր կրի, եթե գործարքը տեղի չունենար: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են գործակալներին (ներառյալ՝ որպես վաճառքի գործակալ հանդես եկող աշխատակիցներին), խորհրդատուներին, միջնորդներին վճարված գումարները և կոմիսիոն վճարները, կարգավորման գործակալությունների կողմից և արժեթղթերի փոխանակումներից գանձումները, գույքի սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ կապված հարկերը և վճարները: Գործարքի հետ կապված ծախսումները չեն ներառում պարտքի պարզևավճարներն ու զեղչերը, ֆինանսավորման ծախսումները կամ ներքին կառավարչական կամ պահպանման ծախսումները:

Ամորտիզացված արժեքը այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվել է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած հաշվեգրված տոկոսները և ֆինանսական ակտիվների համար՝ հանած արժեզրկման վնասի գծով ցանկացած նվազեցում:

Հաշվեգրված տոկոսները ներառում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ գործարքի հետ կապված հետաձգված ծախսումների և մինչև մարման գումարը ցանկացած պարզևավճարի կամ զեղչի ամորտիզացիան՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը և հաշվեգրված տոկոսային ծախսը, ներառյալ հաշվեգրված արժեկտրոնը և ամորտիզացված զեղչը կամ պարզևավճարը (ներառյալ՝ առաջացման պահին հետաձգված վճարները, եթե կան այդպիսիք), առանձին չեն ներկայացվում, այլ ներառվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության համապատասխան հոդվածի հաշվեկշռային արժեքում:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը համապատասխան ժամանակահատվածի կտրվածքով տոկոսային եկամտի կամ տոկոսային ծախսի բաշխման այնպիսի մեթոդ է, որը հանգեցնում է հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ կիրառվող հաստատուն պարբերական տոկոսադրույքի (արդյունավետ տոկոսադրույքի):

Արդյունավետ տոկոսադրույքը այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ, համապատասխան դեպքերում, ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները (չներառելով ապագա պարտքային ծախսերը) զեղչում է ճշգրիտ՝ մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գուտ հաշվեկշռային արժեքը: Արդյունավետ տոկոսադրույքը զեղչում է փոփոխական տոկոսադրույք ունեցող գործիքների դրամական միջոցների հոսքերը մինչև հաջորդ տոկոսադրույքի վերագնանշման ամսաթիվը, բացառությամբ այն պարզևավճարի կամ զեղչի, որն արտացոլում է գործիքում սահմանված լողացող տոկոսադրույքի կամ շուկայական դրույքներով չսահմանված այլ փոփոխականների նկատմամբ վարկային սփրեղը: Այդպիսի պարզևավճարները և զեղչերը ամորտիզացվում են գործիքի ակնկալվող գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում: Ներկա արժեքի հաշվարկումը ներառում է պայմանագրի կողմերի միջև վճարված կամ ստացված բոլոր վճարները, որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասն են կազմում:

Սկզբնական ճանաչում

Համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի դրույթների՝ ֆինանսական գործիքները դասակարգվում են համապատասխանաբար որպես ֆինանսական ակտիվներ՝ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ: Ֆինանսական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, իսկ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չճանաչվող ներդրումների պարագայում՝ գումարած ուղղակիորեն վերագրելի գործարքային ծախսերը: Խմբի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ և հետագայում կարող են վերադասակարգվել ստորև նշված դեպքերում:

Ճանաչման ամսաթիվ

Ֆինանսական ակտիվների բոլոր կանոնավոր գնումներն ու վաճառքներն արտացոլվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվով: Կանոնավոր կերպով գնմանը կամ վաճառքին է վերաբերում ֆինանսական ակտիվների այնպիսի գնումը կամ վաճառքը, որը պահանջում է ակտիվի մատակարարում՝ շուկայում գործող կարգավորման միջոցով կամ գործարար սովորույթով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական ակտիվներ՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող

«Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ» դասում ներառվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող դասակարգված ֆինանսական գործիքները: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող, եթե դրանք ձեռք են բերվել կարճ ժամանակահատվածում վաճառելու նպատակով: Ածանցյալ գործիքները նույնպես դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք արդյունավետ հեջավորման գործիքներ են:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներից եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Խումբն իր սովորական գործունեության ընթացքում արտարժույթի փոխանակման և կապիտալի շուկաներում կնքում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքների՝ ներառյալ ֆյուչերսների, ֆորվարդների և սվոպերի գանազան պայմանագրեր: Այդպիսի ֆինանսական գործիքները պահվում են առևտրային նպատակներով և հաշվառվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքները գնահատվում են գնանշված շուկայական գների կամ գնային մոդելների հիման վրա, որոնք հաշվի են առնում հիմքում ընկած գործիքի ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային գները կամ այլ գործոններ: Ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվներ, երբ իրական արժեքը դրական է և որպես պարտավորություններ՝ երբ այն բացասական է: Տվյալ գործիքներից առաջացող օգուտներն ու վնասները ներառվում են շահույթում կամ վնասում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից զուտ օգուտ կամ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններից զուտ օգուտ/(վնաս)՝ կախված գործիքի բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքներում պարունակվող ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով՝ եթե դրանց տնտեսական բնութագրերը և ռիսկերը ուղիղ կապված չեն դրանց հիմնական պայմանագրերին և հիմնական պայմանագիրը չի պահվում առևտրային նպատակով կամ նշանակված չի շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող: Հիմնական պայմանագրերից առանձնացված պարունակվող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են առևտրային պայուսակում իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչելով շահույթում կամ վնասում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ

Հաստատուն կամ սահմանված վճարումներով և հաստատուն մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ակտիվները, որոնք Խումբը հստակ մտադրված է և ի վիճակի է պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող: Ներդրումները, որոնք Խումբը մտադրված է պահել անորոշ ժամկետով, չեն ներառվում տվյալ դասում: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվների հետագա չափումը կատարվում է ամորտիզացված արժեքով: Օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում, երբ ակտիվներն արժեզրկվում են, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում:

Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը հաստատուն կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում: Դրանք նախատեսված չեն անհապաղ կամ մոտ ապագայում վաճառքի համար և չեն դասակարգվում որպես առևտրային նպատակով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր: Այդպիսի ակտիվները ներառում են բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում միջոցները, միջոցները ԱՄՆ-ում, վարկերը և հակադարձ հետգնման պայմանագրերը: Այդպիսի ակտիվները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Օգուտներն ու վնասները շահույթի կամ վնասի կազմում ճանաչվում են, երբ փոխառություններն ու դեբիտորական պարտքերը ապաճանաչվում կամ արժեզրկվում են, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվները ոչ ածանցյալ գործիք հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ որոնք դասակարգված չեն վերը թվարկված երեք կատեգորիաներում: Սկզբնական ճանաչումից հետո վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով, ընդ որում՝ օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում մինչև ակտիվների օտարումը կամ արժեզրկումը, որի ընթացքում նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներառված կուտակված շահույթը կամ վնասը վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի:

Տոկոսները, որոնք հաշվարկվել էին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի կազմում:

Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում

Եթե ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես առևտրի համար պահվող ֆինանսական ակտիվ, սակայն մոտ ժամանակաշրջանում վաճառելու մտադրություն չկա, ապա այն կարող է վերադասակարգվել իրական արժեքով՝ շահույթ կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներից հետևյալ դեպքերից մեկում՝

- այն ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է վերոնշյալ փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր, եթե Խումբը նպատակ և հնարավորություն ունի դրանք պահել մինչև տեսանելի ապագա կամ մինչև մարումը,
- վաճառքի համար պահվող այլ ֆինանսական ակտիվները կարող են վերադասակարգվել որպես վաճառքի համար մատչելի կամ մինչև մարումը պահվող ֆինանսական ակտիվներ հազվադեպ հանգամանքներում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվը, փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը համապատասխանելու դեպքում, կարող է վերադասակարգվել որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր, եթե Խումբը նպատակ և հնարավորություն ունի պահել դրանք մինչև տեսանելի ապագա կամ մինչև մարումը:

Ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են իրենց իրական արժեքով վերադասակարգման ամսաթվի դրությամբ: Ցանկացած շահույթ կամ վնաս, որը ճանաչվել է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, չի հակադարձվում: Վերադասակարգման ամսաթվով ճանաչված ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը դառնում է նրա նոր ինքնարժեք կամ ամորտիզացված արժեք:

Ներգրավված փոխառու միջոցներ

Թողարկված ֆինանսական գործիքները կամ դրանց բաղկացուցիչները դասակարգվում են որպես պարտավորություններ, եթե պայմանագրային համաձայնության արդյունքում Խումբն ունի պարտավորություն փոխանցել դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ կամ այլ կերպ կատարելու պարտավորությունները, բացի դրամական միջոցների՝ հաստատուն գումարով կամ այլ ֆինանսական ակտիվներով սեփական բաժնային գործիքների հաստատուն քանակով փոխարինելը: Նման գործիքները ներառում են ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդները, պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ, պարտավորությունները ԱՄՆ-ի հանդեպ, այլ փոխառու միջոցներ, թողարկված պարտատոմսեր:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Պարտավորության ապաճանաչման դեպքում, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում, եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Զրոյական տոկոսադրույքով վարկերի հաշվառում. Խմբի կողմից միջազգային ֆինանսական հաստատություններից զրոյական տոկոսադրույքով ստացված միջոցների օգուտը դիտարկվում և հաշվառվում է որպես պետական շնորհ: Զրոյական տոկոսադրույքով օգուտը չափվում է որպես ստացված միջոցների իրական արժեքի և միջոցների սկզբնական ճանաչման ամսաթվի դրությամբ ստացված և որպես հետաձգված եկամուտ ճանաչված մուտքերի միջև տարբերություն: Հետաձգված եկամտի գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում այն ժամանակաշրջանում, որում Խումբը որպես ծախս է ճանաչում համապատասխան ծախսումները: Կատարվում է շնորհին վերաբերող եկամուտի չափով նվազեցում՝ համապատասխան ծախսը ներկայացնելիս:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում. Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մասը, կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը) ապաճանաչվում է, երբ՝

- ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտվում է.
- Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն, ինչպես նաև
- Խումբը կամ (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Խումբը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և ո՛չ փոխանցել ու ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, ինչպես նաև չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ակտիվը ճանաչվում է Խմբի շարունակվող մասնակցության չափով: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և Խմբից պահանջվող փոխհատուցման առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված և/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ պահուստներ), Խմբի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով թողարկված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ պահուստներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորությունը ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղարկվում կամ դադարում է:

Եթե Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքը փոխարինվում է մեկ այլ պարտքային գործիքով, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են, կամ եթե կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, այդպիսի փոխարինումը կամ փոփոխությունը հանգեցնում է այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ձևակերպվում է շահույթում կամ վնասում:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Հաշվանցում. Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Հաշվանցման այդպիսի իրավունքը (ա) չպետք է պայմանավորված լինի ապագա իրադարձությամբ և (բ) պետք է իրավաբանորեն կիրառելի լինի հետևյալ բոլոր հանգամանքներում. (i) բնականոն գործունեության ընթացքում (ii) դեֆոլտի դեպքում և (iii) անվճարունակության կամ սնանկության դեպքում:

Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր. Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով («ոռեպո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ: Արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր», իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը՝ ֆինանսական և այլ հաստատությունների նկատմամբ պարտավորությունների կազմում: Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային ծախս և ճանաչվում է հետգնման պայմանագրի գործողության ընթացքում:

Հետգնման պայմանագրերի ներքո («հակադարձ ոռեպո պայմանագրեր») արժեթղթերի ձեռքբերման համար վճարված միջոցները գրանցվում են որպես բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ: Վաճառքի և հետգնման գնի միջև տարբերությունը՝ ճշտված տոկոսադրույքով և գործընկերոջ կողմից ստացվող շահաբաժնի եկամտով, դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում է ոռեպո պայմանագրերի ողջ գործողության ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Փոխառության տրված և ստացված արժեթղթեր. Արժեթղթերը, որոնք փոխառության են տրվել գնորդներին, շարունակվում են հաշվառվել համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Փոխառությամբ ներգրավված արժեթղթերն արտացոլվում են համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում միայն երրորդ անձանց վաճառքի դեպքում: Այս դեպքում առքուվաճառքի գործարքները հաշվառվում են շահույթում կամ վնասում՝ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներից զուտ շահույթի կազմում: Այդպիսի արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող պարտավորություններում:

Շրջանառության մեջ գտնվող թղթադրամներ և մետաղադրամներ. Բանկի կողմից թողարկված շրջանառության մեջ գտնվող թղթադրամները և մետաղադրամները համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են անվանական արժեքով՝ որպես պարտավորություն դրանց տիրապետողների հանդեպ: Թղթադրամների տպագրման և մետաղադրամների հատման ծախսերը ճանաչվում են որպես ծախս համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն տարում, որի ընթացքում կատարվել են:

Դրամագիտական արժեքներ. Դրամագիտական արժեքները չափվում են ինքնարժեքի և իրացման զուտ արժեքի նվազագույնով: Դրամագիտական արժեքների ինքնարժեքը որոշվում է «առաջին մուտք, առաջին ելք» սկզբունքով և ներառում է մետաղադրամների ձեռքբերման ծախսումները և նրանց ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսումներ: Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները: Վաճառքի ժամանակ գնահատված վաճառքից մուտքերի գումարը ճանաչվում է որպես եկամուտ ընթացիկ տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, իսկ հաշվեկշռային արժեքի գումարը ճանաչվում է որպես ծախս ընթացիկ տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ. Հիմնական միջոցները հաշվառված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Այդ գումարը ներառում է սարքավորման փոխարինման ժամանակ կատարված ծախսերը, եթե դրանք բավարարում են ճանաչման չափանիշներին: Նմանապես, խոշոր կապիտալ ներդրումներ կատարելիս, ծախսը ներառվում է հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի մեջ որպես փոխարինում, եթե ճանաչման չափանիշները բավարարված են: Երբ հիմնական միջոցի նշանակալի մասերը անհրաժեշտ է պարբերաբար փոխարինել, Խումբը ճանաչում է նման մասերը որպես առանձին ակտիվներ իրենց հատուկ օգտակար ծառայության ժամկետներով և համապատասխանաբար հաշվարկում է մաշվածություն: Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված բոլոր ծախսումները շահույթում կամ վնասում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

Սկզբնապես ճանաչված հիմնական միջոցի միավոր և ցանկացած էական մաս ապաճանաչվում է օտարման դեպքում և երբ ակտիվի օգտագործումից կամ օտարումից ոչ մի տնտեսական օգուտ չի ակնկալվում: Ակտիվի ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտ կամ վնաս (հաշվարկված որպես օտարումից օգուտ մուտքերի/հատույցների և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն) ներառվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ակտիվն ապաճանաչվում է:

Մաշվածություն. Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի օգտագործման համար մատչելի դառնալու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների հետևյալ օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝

	<u>2014թ.</u>	<u>2013թ.</u>
Հող և շենքեր		
- Շենքեր	30-80 տարի	30- 50 տարի
- Շենքերի սպասարկման համակարգեր	3-15 տարի	3-15 տարի
Ցանցեր, համակարգչային և այլ սարքավորումներ	2-15 տարի	2-15 տարի
Փոխադրամիջոցներ	5 տարի	5 տարի

Ակտիվի մնացորդային արժեքը ակտիվի այն մոտավոր գումարն է, որը Խումբը ներկայումս կստանար ակտիվի օտարումից՝ հանած ակտիվի օտարման գնահատված ծախսերը, եթե ակտիվը արդեն լինել իր օգտակար ծառայության վերջին սպասվող տարիքին և պայմաններում: Ակտիվների մնացորդային արժեքները և օգտակար ծառայության ժամկետները վերանայվում և, եթե անհրաժեշտ է, փոփոխվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ. Ոչ ընթացիկ ակտիվները, որոնք կարող են ներառել ինչպես ոչ ընթացիկ, այնպես էլ ընթացիկ ակտիվներ, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ դասակարգվում են որպես «վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ», եթե դրանց հաշվեկշռային արժեքը փոխհատուցվելու է հիմնականում վաճառքի գործարքի միջոցով՝ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում: Ակտիվը, «վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվ» դասակարգվելու համար, պետք է բավարարի հետևյալ բոլոր պայմաններին. ա) ակտիվը իր ներկա վիճակում պետք է պատրաստ (մատչելի) լինի անմիջապես վաճառքի համար. բ) Խմբի ղեկավարությունը պետք է ձեռնարկի գնորդ գտնելու և վաճառքի պլանը կատարելու ակտիվ ծրագիր. գ) ակտիվը ողջամիտ գնով պետք է ակտիվորեն առաջարկվի շուկայում. դ) պետք է ակնկալվի, որ մեկ տարվա ընթացքում վաճառքը կբավարարի որպես ավարտված վաճառք ճանաչվելու պայմաններին. ե) պլանն ավարտին հասցնելու համար անհրաժեշտ գործողությունները պետք է ցուցանշեն, որ պլանում նշանակալի փոփոխությունների կատարումը կամ պլանի դադարեցումը հավանական չէ: Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվները չափվում են իրենց հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքի և վաճառքի գծով ծախսումների տարբերությունից նվազագույնով: Վաճառքի համար պահվող գույքի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Ոչ նյութական ակտիվներ. Ոչ նյութական ակտիվները ներառում են համակարգչային ծրագրերն ու լիցենզիաները: Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ձեռքբերման արժեքով: Ձեռնարկատիրական միավորման արդյունքում ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվների արժեքը ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ դրանց իրական արժեքն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան ճանաչումից և արժեզրկումից կուտակված վնասները: Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները ամորտիզացվում են գծային մեթոդով օգտակար ծառայության ընթացքում, որը կազմում է 1-7 տարի, և գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից, երբ առկա են արժեզրկման հայտանիշեր: Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում դրանց կատարման ժամանակ:

Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորվածություններ՝ Խումբը որպես վարձակալ.

Ակտիվի այն վարձակալությունը, որով չի նախատեսվում վարձատուից Խմբին ակտիվի սեփականության հետ կապված գործնականորեն բոլոր ռիսկերի և հատույցների փոխանցում, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության վճարները ճանաչվում են գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում որպես այլ գործառնական ծախսեր:

Արժեզրկում. Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Խումբը իրականացնում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի՝ արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշերի գնահատում: Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում է արժեզրկված միայն այն դեպքում, եթե կա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, որպես ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվից կամ ակտիվների խմբից ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել: Արժեզրկումից առաջացած վնասի օբյեկտիվ հայտանիշը կարող է ներառել վարկառուի կամ վարկառուների խմբի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների խախտումների առկայությունը, այն հավանականությունը, որ տեղի կունենա սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում, ինչպես նաև դիտարկվող շուկաներից տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափերի նվազման վերաբերյալ, օրինակ՝ ժամկետանց վճարումների մակարդակի փոփոխություն կամ տնտեսական պայմանների փոփոխություն, որոնք հարաբերակցվում են վճարման պարտավորությունների խախտումների հետ:

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ

Ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված այն միջոցների համար, որոնց հաշվառումն իրականացվում է ամորտիզացված արժեքով, Խումբն ի սկզբանե գնահատում է արժեզրկված լինելու հայտանիշները անհատապես՝ էական ակտիվների համար կամ խմբային՝ բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն համարվում: Եթե Խումբը որոշում է, որ անհատապես գնահատված ֆինանսական ակտիվի համար չկա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, անկախ այն հանգամանքից, էական է այն, թե ոչ, ապա այդ ակտիվը ներառում է համանման վարկային ռիսկերի բնութագրեր ունեցող ֆինանսական ակտիվների խմբում և գնահատում է դրանց արժեզրկված լինելը խմբային հիմունքով: Ակտիվները, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է անհատական հիմունքով և որոնց նկատմամբ ճանաչվում են արժեզրկումից վնասներ, չպետք է գնահատվեն խմբային հիմունքով:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշերի առկայության դեպքում արժեզրկումից վնասը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված դեռևս չկրած ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի տարբերությունը:

Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, իսկ արժեզրկումից ծախսն արտացոլվում է համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության մեջ: Տոկոսային եկամուտը հաշվեզրկում է ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցները, համապատասխան պահուստների հետ միասին, դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար և երբ բոլոր գրավներն իրացվել են կամ փոխանցվել Խմբին: Եթե հաջորդող տարվա ընթացքում գնահատված արժեզրկման ծախսն ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսն ավելացվում կամ նվազեցվում է՝ ճշգրտելով պահուստի գումարը: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը ճանաչվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ:

Հնարավոր ապագա դրամական հոսքերի բերված արժեքը գեղջվում է ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Եթե ֆինանսական գործիքը տրամադրված է լողացող տոկոսադրույքով, ապա արժեզրկումից վնասների չափման նպատակով գեղջման դրույթաչափը կլինի ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքը: Գրավով ապահովված ֆինանսական ակտիվների ապագա հոսքերի ներկա արժեքի հաշվարկը հիմնվում է այն դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարող են ստացվել գրավի իրացումից, նվազեցված գրավի ձեռքբերման և օտարման ծախսումներով՝ անկախ իրացման հավանականությունից:

Ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմքով, որոշվում են ակտիվների գծով կրած վնասների պատմական վիճակագրության հիման վրա, որի գծով պարտքային ռիսկի բնութագրիչները համարժեք են համանման ակտիվների խմբի բնութագրիչներին: Պատմական վիճակագրական շարքերը ճշգրտվում են ընթացիկ շուկայական իրավիճակը արտացոլելու համար՝ բացառելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում ընկած այն շուկայական պայմանների ազդեցությունը, որոնք տվյալ ժամանակաշրջանում գոյություն չունեն, և արտացոլելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում չընդգրկված շուկայական նոր պայմանները: Ապագա դրամական հոսքերում գնահատման փոփոխությունները արտացոլում և համապատասխանում են դիտարկվող շուկաներում յուրաքանչյուր տարվա տեղեկատվության փոփոխությանը (օրինակ, գործազրկության մակարդակի փոփոխություն, անշարժ գույքի գներ, ապրանքների գներ, վճարունակության կարգավիճակ կամ այլ գործոններ, որոնք վկայում են խմբի կրած վնասների և դրանց չափի մասին): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են Խմբի կողմից՝ վնասների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվները Խումբը գնահատում է անհատականորեն, եթե առկա են արժեզրկման հայտանիշեր: Եթե արժեզրկման հետևանքով վնասի առկայության օբյեկտիվ հայտանիշեր կան, վնասի արժեքը հաշվարկվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և հետագայում ակնկալվող դրամական հոսքերի ներկա բերված արժեքի տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը պակասեցվում է, և վնասը ճանաչվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Եթե որևէ տարվա ընթացքում արժեզրկումից ակնկալվող վնասի գումարը նվազում է արժեզրկումը ճանաչելուց հետո տեղի ունեցած իրադարձությունների հետևանքով, նախկինում հաշվառված գումարները ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ:

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբը գնահատում է վաճառքի համար մատչելի ակտիվների կամ ներդրումների կամ դրանց խմբի արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշերի առկայությունը:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնային ներդրումների արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներից է ներդրման իրական արժեքի նշանակալի կամ էական նվազումը՝ սկզբնական արժեքից: Երբ կա արժեզրկման հայտանիշ, կուտակված վնասը, որը գնահատվում է որպես ձեռքբերման գնի և ներկա իրական արժեքի միջև տարբերություն՝ հանած նախկինում շահույթում կամ վնասում ճանաչված՝ այդ ներդրման գծով արժեզրկման կորուստները, վերադասակարգվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից շահույթի կամ վնասի կազմ: Բաժնային ներդրումների արժեզրկման գծով վնասները չեն հակադարձվում համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության միջոցով. դրանց իրական արժեքի ավելացումները արժեզրկումից հետո ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված պարտքային գործիքների արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշերի առկայության գնահատումը իրականացվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների նման:

Ապագա տոկոսային եկամուտը հաշվեզրկվում է օգտագործելով այն դրույքաչափը, որն արժեզրկման վնասներն արտացոլելու նպատակով կիրառվել է ապագա դրամական հոսքերի գեղչման ժամանակ:

Տոկոսային եկամուտը արտացոլվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե հաջորդող տարվա ընթացքում պարտքային գործիքի իրական արժեքն աճում է այնպիսի իրադարձությունների պատճառով, որոնք տեղի են ունեցել արժեզրկման գծով վնասները համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվելուց հետո, ապա նախկինում արժեզրկման գծով ծախսը հակադարձվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության միջոցով:

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ. Խումբը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատում է, արդյոք, առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե առկա է այդպիսի հայտանիշ կամ երբ անհրաժեշտ է իրականացնել ակտիվի տարեկան արժեզրկման ստուգում, ապա Խումբը գնահատում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

Ակտիվի փոխհատուցվող գումարն ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի համար անհրաժեշտ ծախսումները և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է, և որոշվում է առանձին ակտիվի համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվը չի առաջացնում դրամական միջոցների ներհոսքեր, որոնք մեծապես անկախ են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից: Այն դեպքում, երբ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է վերջինիս փոխհատուցվող գումարը, ակտիվը համարվում է արժեզրկված և արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Օգտագործման արժեքի գնահատման ժամանակ դրամական միջոցների գնահատված հոսքերը գեղչվում են ներկա արժեքի՝ օգտագործելով գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի և տվյալ ակտիվին հատուկ ռիսկերի ընթացիկ շուկայական գնահատումները՝ առանց հաշվի առնելու հարկային ազդեցությունը:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում և հակադարձվում են միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի, առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

Պահուստներ. Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք, իսկ պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Հարկում. Խումբն ազատված է բոլոր հարկերից և տուրքերից, բացառությամբ ապրանքների ներմուծման համար մաքսային սահմանին վճարման ենթակա հարկերից, մաքսատուրքերից և մաքսավճարներից: Միաժամանակ Խումբը հանդես է գալիս որպես հարկային գործակալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Խմբի դուստր կազմակերպությունները Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն հաշվարկում են շահութահարկ և այլ հարկեր և տուրքեր:

Թողարկված կապիտալ. Թողարկված կապիտալը Բանկի կանոնադրական կապիտալն է, որը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության սեփականությունը և չի կարող գրավադրվել, բռնագանձվել կամ որևէ այլ կերպ օտարվել Հայաստանի Հանրապետության պարտավորությունների դիմաց: Խմբի վնասը պահուստների հանրագումարը գերազանցելու դեպքում Օրենքի 11.4 հոդվածի համաձայն Կառավարության կողմից տրամադրվող անտոկոս հասարակ մուրհակը ճանաչվում է որպես **լրացուցիչ կապիտալ**:

Շահույթի բաշխում. Խմբի շահույթը, որը որոշվում է վերջինիս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակումից հետո, բաշխվում է հետևյալ կերպ.

- շահույթի 20%-ն ուղղվում է գլխավոր պահուստի համալրմանը՝ մինչև դրա ընդհանուր չափը կազմի առկա դրամական զանգվածի 25%-ը.
- շահույթի 80%-ն ուղղվում է Կառավարության կողմից բանկին տրամադրված հասարակ մուրհակների մարմանը՝ մնացած մասը փոխանցելով պետական բյուջե:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ. Պայմանական պարտավորությունները չեն արտացոլվում համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, այլ բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պարտավորության մարման հետ կապված միջոցների արտահոսքը համարվում է քիչ հավանական: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, սակայն բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր. Բոլոր այն ֆինանսական գործիքների համար, որոնք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, և բոլոր տոկոսային եկամուտ բերող ֆինանսական գործիքների համար, որոնք դասակարգված են որպես վաճառքի համար մատչելի, տոկոսային եկամուտն ու ծախսը հաշվառվում է արդյունավետ տոկոսադրույքով, որի միջոցով ակնկալվող ապագա դրամական վճարումները կամ ներհոսքերը ֆինանսական գործիքի ենթադրվող ողջ օգտագործման ժամանակահատվածում կամ ավելի կարճ ժամանակահատվածում, որտեղ այն կիրառելի է, ճշգրտորեն բերվում են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության գուտ հաշվեկշռային արժեքին:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի գծով բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ ժամկետից շուտ մարման իրավունքը) և կոմիսիոն կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են գործիքի հետ և որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մաս են կազմում, սակայն հաշվի չեն առնվում ապագա վնասները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքները ճշգրտվում են Խմբի կողմից վճարումների կամ մուտքերի գնահատման վերանայման դեպքում: Ճշգրտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

Երբ ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի ճանաչված արժեքը նվազել է արժեզրկման կորուստների արդյունքում, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել, օգտագործելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ կիրառելով նոր հաշվեկշռային արժեքը:

Կոմիսիոն եկամուտ. Տվյալ ժամանակաշրջանում ծառայությունների մատուցման արդյունքում վաստակված կոմիսիոն վճարները հաշվեգրվում են այդ ժամանակահատվածի ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխություն: 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Խմբի ղեկավարությունն իրականացրել է Խմբի շենքերի և շինությունների մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետների գնահատում: 2011թ. ֆինանսական տարում և ավելի ուշ շահագործման հանձնված մի քանի վարչական շենքերի մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետները վերագնահատվել են 80 տարի հիմք ընդունելով վերագնահատման պահին շենքերի տեխնիկական պայմանների վերլուծությունը: Գնահատումների փոփոխության արդյունքում «Հող և շենքեր» հոդվածի մաշվածության ծախսը տարվա համար կազմել է 2,433,422 հազ. ՀՀ դրամ՝ 2,610,772 հազ. ՀՀ դրամի փոխարեն, որը կճանաչվեր, եթե գնահատման փոփոխություն տեղի չունենար:

Ներկայացման փոփոխություն. Անհրաժեշտության դեպքում համապատասխան գումարները ճշգրտվել են ընթացիկ տարվա գումարների ներկայացմանը համապատասխանեցնելու նպատակով:

Կատարված փոփոխություններն ազդեցություն չեն ունեցել 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական արդյունքի վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ հրապարակվել են, սակայն դեռևս ուժի մեջ չեն որոշակի նոր ստանդարտներ, գոյություն ունեցող ստանդարտների փոփոխություններ կամ մեկնաբանություններ: Խումբը ժամկետից շուտ չի ընդունել այդ հրապարակումներից որևիցե մեկը:

Ղեկավարությունն ակնկալում է, որ բոլոր հրապարակված ստանդարտներն ու փոփոխությունները կներառվեն Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ՝ սկսած դրանց ուժի մեջ մտնելու ամսաթվից հետո սկսվող առաջին ժամանակաշրջանից: Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն նոր ստանդարտների, փոփոխությունների և մեկնաբանությունների վերաբերյալ, որոնք, ըստ ղեկավարության գնահատման, կիրառելի են Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների նկատմամբ: Մի շարք այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ են հրապարակվել, որոնք էական ազդեցություն չունեն Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ. դասակարգումը և չափումը» (փոփոխվել է 2014 թ. հուլիսին և ուժի մեջ է 2018 թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Նոր ստանդարտի հիմնական հատկանիշներն են.

- Պահանջվում է, որպեսզի ֆինանսական ակտիվները դասակարգվեն երեք չափման կատեգորիաների. ամորտիզացված արժեքով չափվող ակտիվներ, այլ համապարփակ եկամտի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվներ (FVOCI) և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվներ (FVPL):
- Պարտքային գործիքների դասակարգումը պայմանավորված է կազմակերպության՝ ֆինանսական ակտիվներ կառավարելու բիզնես մոդելով և նրանով, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարումներ են (ԲՀՏՎ): Եթե պարտքային գործիքը պահվում է հոսքերի ստացման նպատակով, ապա այն կարող է հաշվառվել ամորտիզացված արժեքով, եթե այն նույնպես բավարարում է ԲՀՏՎ պահանջին: ԲՀՏՎ պահանջին բավարարող պարտքային գործիքները, որոնք պահվում են այնպիսի պորտֆելում, որտեղ կազմակերպությունը պահում է ակտիվներ ինչպես դրամական հոսքերի հավաքագրման, այնպես էլ ակտիվները վաճառելու նպատակով, կարող են դասակարգվել որպես այլ համապարփակ եկամտի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվներ (FVOCI): Ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն պարունակում ԲՀՏՎ դրամական հոսքեր, պետք է դասակարգվեն որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվներ (օրինակ՝ ածանցյալները): Պարունակվող ածանցյալ գործիքներն այլևս չեն առանձնացվում ֆինանսական ակտիվներից, սակայն ընդգրկվելու են ԲՀՏՎ պայմանը գնահատելու ժամանակ:
- Բաժնային գործիքներում ներդրումները միշտ չափվում են իրական արժեքով: Այնուամենայնիվ ղեկավարությունը կարող է անփոփոխ ընտրություն կատարել իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ եկամտում, եթե գործիքը չի պահվում առևտրի նպատակով: Եթե բաժնային գործիքը պահվում է առևտրի նպատակով, ապա իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացվում են շահույթում կամ վնասում:
- Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման համար նախատեսված ՀՀՄՍ 39 պահանջների մեծ մասը անփոփոխ են մնացել ՖՀՄՍ 9-ի նկատմամբ: Հիմնական փոփոխությունն այն է, որ պահանջվում է, որպեսզի կազմակերպությունը որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող նախատեսված ֆինանսական պարտավորությունների սեփական վարկային ռիսկերի հետ կապված փոփոխության արդյունքները ներկայացնի այլ համապարփակ եկամտում:
- ՖՀՄՍ 9-ը ներկայացնում է արժեզրկումից կորուստների ճանաչման նոր մոդել՝ ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱԿՎ) մոդելը: Գոյություն ունի այսպես կոչված «երեք փուլ» մոտեցում, որը հիմնված է ֆինանսական ակտիվների վարկային որակի՝ սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած փոփոխության վրա: Գործնականում, նոր կանոնները նշանակում են, որ կազմակերպությունները, չարժեզրկված ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման պահին անմիջապես պետք է գրանցեն 12-ամսյա ԱԿՎ-ին հավասար կորուստ (կամ տևական ԱԿՎ՝ դեբիտորական պարտքերի գծով): Եթե գրանցվել է վարկային ռիսկի զգալի աճ, արժեզրկումը չափվում է տևական ԱԿՎ մոդելով 12-ամսյա ԱԿՎ մոդելի փոխարեն: Այս մոդելը ներառում է գործառնական պարզեցումներ վարձակալության և դեբիտորական պարտքերի համար:
- Հեջավորման հաշվապահական պահանջները փոփոխվել են՝ հաշվապահական հաշվառումը ռիսկերի կառավարմանը ավելի մոտեցնելու նպատակով: Ստանդարտը կազմակերպություններին հնարավորություն է տալիս ընտրություն կատարել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների միջև՝ կիրառել ՖՀՄՍ 9-ի հեջավորման հաշվապահական պահանջները կամ շարունակել կիրառել ՀՀՄՍ 39-ը բոլոր հեջերի համար, քանի որ այս ստանդարտը ներկայումս մակրոհեջավորման հաշվապահական հաշվառմանը չի անդրադառնում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ (շարունակություն)

Ներկայումս Խումբը գնահատում է նոր ստանդարտների ազդեցությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Փոփոխություններ ՀՀՄՄ 19-ում «Սահմանված վճարումներով կենսաթոշակային ծրագրեր. աշխատակիցների հատուցումներ» (հրապարակվել են 2013թ. նոյեմբերին, ուժի մեջ են 2014թ. հուլիսի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար). Փոփոխությամբ թույլատրվում է կազմակերպություններին ճանաչել աշխատակիցների վճարումները որպես ծառայությունների արժեքի նվազեցում այն ժամանակաշրջանում, որում աշխատողի կողմից մատուցվել են համապատասխան ծառայությունները՝ վճարումները նրա ծառայության ողջ ժամանակաշրջանին վերագրելու փոխարեն, եթե աշխատողի վճարումների գումարը կախված չէ նրա աշխատանքային ստաժի տարիների քանակից: Խումբը ակնկալում է, որ փոփոխությունը որևէ ազդեցություն չի ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

2012թ. ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների տարեկան բարելավումներ (հրապարակվել են 2013թ. դեկտեմբերին, ուժի մեջ են 2014թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, եթե այլ կերպ նշված չէ ստորև). Բարելավումները ներառում են յոթ ստանդարտների փոփոխություններ:

ՖՀՄՄ 2-ում կատարվել են փոփոխություններ՝ հստակեցնելու «անցման պայմաններ» տերմինի սահմանումը, ինչպես նաև առանձին սահմանելու «գործունեության արդյունքների ապահովման պայմաններ»-ը և «ծառայության ժամկետի պայմաններ»-ը: Փոփոխությունն ուժի մեջ է բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարումներով գործարքների համար, որոնց տրամադրման ժամկետն է 2014թ. հուլիսի 1-ը կամ դրանից հետո:

Փոփոխություններ են կատարվել ՖՀՄՄ 3-ում՝ պարզաբանելու, որ. (1) պայմանական հատուցում վճարելու պարտավորությունը, որը համապատասխանում է ֆինանսական գործիքի սահմանմանը, դասակարգվում է որպես ֆինանսական պարտավորություն կամ սեփական կապիտալ՝ ՀՀՄՄ 32-ի սահմանումներին համապատասխան և (2) բոլոր ֆինանսական և ոչ ֆինանսական պայմանական հատուցումները, որոնք չեն հանդիսանում սեփական կապիտալ, չափվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իրական արժեքով, իսկ իրական արժեքի փոփոխություններն արտացոլվում են շահույթում կամ վնասում: ՖՀՄՄ 3-ում փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում բիզնեսի միավորումների համար, որոնցում ձեռքբերման ամսաթիվն է 2014թ. հուլիսի 1-ը կամ դրանից հետո:

Փոփոխություն է կատարվել ՖՀՄՄ 8-ում, որով պահանջվում է. (1) կատարել տեղեկատվության բացահայտումներ ղեկավարության մասնագիտական դատողությունների վերաբերյալ, որոնք կատարվել են գործառնական սեզմենտներն ագրեգացնելիս, ներառյալ ագրեգացված սեզմենտների և այն տնտեսական ցուցանիշների նկարագրությունը, որոնք գնահատվել են այն փաստը հաստատելիս, որ ագրեգացվող սեզմենտներն ունեն համանման տնտեսական բնութագրեր, և (2) կատարել սեզմենտների ակտիվների և ձեռնարկությունների ակտիվների համադրում, եթե ակտիվի սեզմենտները բացահայտվում են հաշվետվությունում:

Կատարվել է փոփոխություն ՖՀՄՄ 13-ի եզրակացությունների հիմքում, որով հստակեցվում է, որ ՖՀՄՄ 13-ի հրապարակումից հետո ՀՀՄՄ 39-ի որոշ պարբերությունների հեռացմամբ չի նախատեսվել վերացնել դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքի գնահատման հնարավորությունն այն գումարով, որը նշված է հաշիվ-ապրանքագրում, այն դեպքերում, երբ զեղչման ազդեցությունն էական չէ:

Փոփոխություններ են կատարվել ՀՀՄՄ 16-ում և ՀՀՄՄ 38-ում, որոնցով պարզաբանվում է, թե ինչպես պետք է հաշվառման մեջ արտացոլվեն համախառն հաշվեկշռային արժեքն ու կուտակված մաշվածությունը, երբ կազմակերպությունն օգտագործում է վերագնահատված արժեքով հաշվառման մոդելը:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ (շարունակություն)

Փոփոխություն է կատարվել ՀՀՄՍ 24-ում, ըստ որի կապակցված կողմ է համարվում նաև կազմակերպությունը, որը հաշվետու կազմակերպությանը կամ հաշվետու կազմակերպության մայր ընկերությանը մատուցում է հիմնական ղեկավար անձնակազմի տրամադրման ծառայություններ («ղեկավար կազմակերպություն»), և որով պահանջվում է բացահայտել տրամադրված ծառայությունների դիմաց ղեկավար կազմակերպության կողմից հաշվետու կազմակերպությանը հաշվեգրված գումարները:

Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները որևէ էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

2013թ. ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների տարեկան բարելավումներ (հրապարակվել են 2013թ. դեկտեմբերին, ուժի մեջ են 2014թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար). Բարելավումները ներառում են չորս ստանդարտների փոփոխություններ:

Կատարվել է փոփոխություն ՖՀՄՍ 1-ի եզրակացությունների հիմքում, որով հստակեցվում է, որ, եթե ստանդարտի նոր տարբերակը դեռևս պարտադիր չէ, բայց թույլատրվում է վերջինիս ժամկետից շուտ ընդունումը, ՖՀՄՍ-ներն առաջին անգամ կիրառող կազմակերպությունը կարող է կիրառել ստանդարտի հին կամ նոր տարբերակը, պայմանով, որ հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների նկատմամբ կիրառվում է ստանդարտի միևնույն տարբերակը:

Փոփոխություն է կատարվել ՖՀՄՍ 3-ում, որով պարզաբանվում է, որ ստանդարտը չի կիրառվում ՖՀՄՍ 11-ին համապատասխան ցանկացած համատեղ պայմանավորվածության կազմավորման հաշվառման նկատմամբ: Փոփոխությունը նաև պարզաբանում է, որ ստանդարտի կիրառման շրջանակներից բացառումը գործում է միայն համատեղ պայմանավորվածության ֆինանսական հաշվետվությունների նկատմամբ:

ՖՀՄՍ 13-ի փոփոխությամբ պարզաբանվում է, որ ՖՀՄՍ 13-ում պորտֆելի վերաբերյալ բացառությունը, որը հնարավորություն է տալիս կազմակերպությանը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատել զուտ հիմունքով, կիրառվում է բոլոր պայմանագրերի նկատմամբ (ներառյալ ոչ ֆինանսական միավորների առջ ու վաճառքի պայմանագրերը), որոնք գտնվում են ՀՀՄՍ 39-ի կամ ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման շրջանակներում:

Փոփոխություն է կատարվել ՀՀՄՍ 40-ում, որով պարզաբանվում է, որ ՀՀՄՍ 40-ը և ՖՀՄՍ 3-ը միմյանց չեն բացառում: ՀՀՄՍ 40-ի ուղեցույցն օգնում է հաշվետվություններ կազմողներին տարբերակում անել ներդրումային գույքի և սեփականատիրոջ զբաղեցրած գույքի միջև: Հաշվետվություններ կազմողները պետք է նաև ուսումնասիրեն ՖՀՄՍ-ի ուղեցույցը՝ որոշելու, թե արդյոք ներդրումային գույքի ձեռքբերումը բիզնեսի միավորում է:

Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները որևէ էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Համատեղ գործառնություններում շահերի ձեռքբերման հաշվապահական հաշվառում - Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 11-ում (հրապարակվել է 2014 թ. մայիսին և ուժի մեջ է 2016 թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Փոփոխությունը ներկայացնում է բիզնեսի բաղկացուցիչ կազմող համատեղ գործառնությունում շահի ձեռքբերման հաշվապահական հաշվառման վերաբերյալ նոր ուղեցույց: Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ (շարունակություն)

Մաշվածության և անորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում - Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 16-ում և ՀՀՄՍ 38-ում (հրապարակվել է 2014 թ. մայիսին և ուժի մեջ է 2016 թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Այս փոփոխությամբ ՀՀՄՍ-ն պարզաբանում է, որ ակտիվի մաշվածության՝ ըստ հասույթի հաշվարկման մեթոդները կիրառելի չեն, քանի որ ակտիվի օգտագործման արդյունքում ստեղծված հասույթը հիմնականում արտացոլում է այլ գործոններ, քան ակտիվում մարմնավորող տնտեսական օգուտների սպառումն է: Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 15, Հաճախորդների հետ կնքած պայմանագրերից հասույթ (հրապարակվել է 2014 թ. մայիսին և ուժի մեջ է 2017 թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Ըստ նոր ստանդարտի ներկայացրած հիմնական սկզբունքի՝ հասույթը պետք է ճանաչվի գործարքի գնով, ապրանքների կամ ծառայությունների հաճախորդին փոխանցման պահին: Կապակցված ապրանքները կամ ծառայությունները, որոնք տարբերվում են միայնակ, պետք է ճանաչվեն առանձին, և պայմանագրի գնի համար կիրառվող գեղչերը կամ նվազեցումները պետք է բաշխվեն ըստ առանձին տարրերի: Եթե հատուցումը ինչ-որ պատճառով տարբերվում է, ապա ճանաչումը պետք է լինի նվազագույն գումարով, եթե դրանք չեն պարունակում հակադարձման էական ռիսկ: Օախսերը, որոնք կապված են հաճախորդների հետ պայմանագրերի ապահովման հետ, պետք է կապիտալացվեն և ամորտիզացվեն այն ժամանակահատվածում, որի ընթացքում սպառվում են պայմանագրի օգուտները: Ակնկալվում է, որ ստանդարտը որևէ էական ազդեցություն չի ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Բաժնեմասնակցության մեթոդը առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում - Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 27-ում (հրապարակվել է 2014 թ. օգոստոսին և ուժի մեջ է 2016 թ. հունվարի 1-ին սկսվող ժամանակաշրջանների համար): Փոփոխությունները թույլ են տալիս կազմակերպություններին իրենց առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում դուստր կազմակերպություններում, համատեղ ձեռնարկումներում և ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումները հաշվառել բաժնեմասնակցության մեթոդով: Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ներդրողի և Ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկումի միջև ակտիվների վաճառք կամ տրամադրում - Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 10-ում և ՀՀՄՍ 28-ում (հրապարակվել է 2014 թ. սեպտեմբերին և ուժի մեջ է 2016 թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Այս փոփոխությունները վերաբերվում են ներդրողի և իր ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկումի միջև ակտիվների վաճառքին կամ տրամադրմանը վերաբերող՝ ՖՀՄՍ 10-ի և ՀՀՄՍ 28-ի պահանջների միջև գոյություն ունեցող անհամապատասխանությանը: Փոփոխությունների հիմնական արդյունքն այն է, որ ամբողջ օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է, եթե գործարքը ներառում է բիզնես: Մասնակի օգուտ կամ վնաս ճանաչվում է, երբ գործարքը ներառում է ակտիվներ, որոնք չեն հանդիսանում բիզնես, նույնիսկ եթե այդ ակտիվները պատկանում են դուստր կազմակերպությանը: Ներկայումս Խմբի ղեկավարությունը գնահատում է փոփոխությունների ազդեցությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ, 2014 (հրապարակվել է 2014 թ. սեպտեմբերին և ուժի մեջ է 2016թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Փոփոխություններն ազդում են 4 ստանդարտների վրա:

ՖՀՄՍ 5-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ օտարման ձևի փոփոխությունը («վաճառքի համար մատչելի»-ից վերադասակարգում «տրամադրման համար մատչելի»-ի կամ հակառակը) չի համարվում վաճառքի կամ տրամադրման ծրագրի փոփոխություն, և չպետք է հաշվառվի որպես այդպիսին:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխությունը ներկայացնում է ուղեցույց, որը օգնելու է ղեկավարությանը որոշել, թե արդյոք փոխանցված ֆինանսական ակտիվի սպասարկման մասին պայմանագրի պայմանները ենթադրում են շարունակվող ներգրավվածություն՝ ելնելով ՖՀՄՍ 7-ի բացահայտումների պահանջներից: Փոփոխությունը պարզաբանում է նաև, որ ՖՀՄՍ 7-ի հաշվանցման բացահայտումները պարտադիր չեն բոլոր միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար, եթե չի պահանջվում ՀՀՄՍ 34-ով:

ՖՀՄՍ 19-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ հետաշխատանքային հատուցումների գծով պարտավորությունների համար գեղջման դրույթի, բարձր որակի կորպորատիվ պարտատոմսերի զարգացած շուկայի առկայության կամ պետական պարտատոմսերի ընտրելու վերաբերյալ որոշումների կայացման հիմքում պետք է ընկած լինի այն արժույթը, որով սահմանված են պարտավորությունները, և ոչ թե այն երկիրը, որտեղ դրանք առաջանում են:

ՀՀՄՍ 34-ը պահանջում է միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում հղում կատարել դեպի «միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվության որևէ տեղ բացահայտված տեղեկատվության»:

Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները որևէ էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Բացահայտման նախաձեռնության փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում (հրապարակվել է 2014 թ. դեկտեմբերին և ուժի մեջ է 2016 թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Այս ստանդարտի փոփոխության նպատակն է հստակեցնել էականության սկզբունքը: Այն պարզաբանում է, որ կազմակերպության համար պարտադիր չէ ներկայացնել ցանկացած ՖՀՄՍ-ի պահանջով կատարվող որևէ կոնկրետ բացահայտում, եթե այդ բացահայտման արդյունքում ստացված տեղեկությունն էական չէ, նույնիսկ եթե ՖՀՄՍ-ն պարունակում է կոնկրետ պահանջների ցանկ կամ դրանք ներկայացնում որպես նվազագույն պահանջներ: Ստանդարտը ներկայացնում է նաև ուղեցույց ֆինանսական հաշվետվություններում օգտագործվող միջանկյալ արդյունքների վերաբերյալ: Մասնավորապես՝ այդ միջանկյալ արդյունքները պետք է (ա) կազմված լինեն ՖՀՄՍ-ի համաձայն ճանաչված և չափված գումարներից կազմված հոդվածներից, (բ) ներկայացվեն և անվանվեն այնպես, որպեսզի միջանկյալ արդյունք կազմող հոդվածները լինեն հստակ և հասկանալի, (գ) հետևողականորեն ունենան միևնույն կառուցվածքը մեկ ժամանակաշրջանից մյուսը, և (դ) չներկայացվեն ավելի շեշտադրված, քան ՖՀՄՍ ստանդարտներով պահանջվող միջանկյալ և վերջնական արդյունքները: Ներկայումս Խմբի ղեկավարությունը գնահատում է փոփոխությունների ազդեցությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Երդրումային կազմակերպություններ. Համախմբման բացառության կիրառման փոփոխություն ՖՀՄՍ 10-ի, ՖՀՄՍ 12-ի և ՀՀՄՍ 28-ի համար (հրապարակվել է 2014 թ. դեկտեմբերին և ուժի մեջ է 2016 թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Ստանդարտի փոփոխությունը հստակեցնում է, որ ներդրումային կազմակերպությունը իր այն բոլոր դուստր կազմակերպությունները, որոնք ինքնին համարվում են ներդրումային կազմակերպություններ, պետք է չափի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Բացի այդ, փոփոխությունը հստակեցնում է, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու բացառությունը այն դեպքում, երբ վերջնական կամ որևէ միջանկյալ մայր կազմակերպություն ներկայացնում է հանրության կողմից օգտագործման համար հասանելի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություն, կիրառվում է անկախ նրանից, թե այդպիսի վերջնական կամ որևէ միջանկյալ մայր կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում դրանք ներկայացվում են որպես համախմբված դուստր կազմակերպություններ, թե չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով՝ ՖՀՄՍ 10-ի պահանջով: Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

4. Տոկոսային եկամուտ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Տոկոսային եկամուտ արտարժույթով արտահայտված ակտիվների գծով		
Մինչև մարումը պահվող ակտիվներ	366,438	446,643
Ժամկետային ավանդներ	105,783	34,090
Նոստրո հաշիվներ	73,406	56,696
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	2,159	8,961
Այլ	48,103	24
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ արտարժույթով արտահայտված ակտիվների գծով	595,889	546,414
Տոկոսային եկամուտ տեղական արժույթով արտահայտված ակտիվների գծով		
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ	17,471,143	16,732,455
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	2,038,816	1,710,562
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ տեղական արժույթով արտահայտված ակտիվների գծով	19,509,959	18,443,017
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	20,105,848	18,989,431

5. Տոկոսային ծախս

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Տոկոսային ծախս արտարժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով		
Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	1,199,188	2,179,671
Այլ փոխառություններ	751,284	625,805
Այլ	6,745	6,497
Ընդամենը տոկոսային ծախս արտարժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով	1,957,217	2,811,973
Տոկոսային ծախս տեղական արժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով		
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ (Օնթգ. 27)	8,217,776	7,681,810
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	448,993	424,791
Թողարկված պարտատոմսեր	336,209	157,264
Այլ պարտավորություններ	118,371	120,342
Ընդամենը տոկոսային ծախս տեղական արժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով	9,121,349	8,384,207
Ընդամենը տոկոսային ծախս	11,078,566	11,196,180

*Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.*

6. Զուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերությունից

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Զուտ օգուտ/(վնաս) արտարժույթի վերագնահատումից	29,398,749	(2,075,843)
Զուտ օգուտ/(վնաս) ափոթ գործարքներից	985,346	(24,185)
Ընդամենը զուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից	30,384,095	(2,100,028)

Դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից ստացված զուտ օգուտի կազմում ներառված է 40,908,776 հազ. դրամ գումարով արտարժույթի վերագնահատումից զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով (2013թ.՝ 9,944,816 հազ. դրամի զուտ օգուտ):

7. Զուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Զուտ օգուտ/(վնաս) կառավարության հետ կնքված ֆորվարդ պայմանագրից (Մնթգ. 27)	5,881,610	(6,094,861)
Զուտ օգուտ սվոփ պայմանագրերից	238,697	14,109
Զուտ վնաս սեփական կառավարման ներքո ածանցյալ գործիքների գծով	(570,944)	(67,597)
Ընդամենը զուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից	5,549,363	(6,148,349)

8. Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Զուտ օգուտ սեփական կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա արժեթղթերի գծով (բացառությամբ արտարժույթի վերագնահատումը*)	1,588,806	951,859
Զուտ օգուտ հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվների գծով (բացառությամբ արտարժույթի վերագնահատումը*)	1,219,400	112,278
Զուտ օգուտ ՀՀ պետական արժեթղթերից	163,748	249,716
Զուտ օգուտ սեփական կառավարման ներքո գտնվող փողի շուկայի գործիքներից	-	3,092
Հավատարմագրային կառավարման գծով վճարներ (բացառությամբ արտարժույթի վերագնահատումը*)	(229,357)	(96,864)
Ընդամենը զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից	2,742,597	1,220,081

*Վերը նշված ֆինանսական գործիքների գծով արտարժույթի վերագնահատման արդյունքը ներառված է «Զուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից» հոդվածում (Մնթգ. 6):

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

9. Այլ եկամուտ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Ֆինանսական գործակալության վճար	1,674,456	1,534,990
Դրամագիտական արժեքներ	660,188	463,534
Վարկային ռեզիստը	-	90,456
Այլ	1,919,619	1,927,559
Ընդամենը այլ եկամուտ	4,254,263	4,016,539

Ֆինանսական գործակալության վճարն իրենից ներկայացնում է Բանկի՝ որպես Կառավարության գործակալի կողմից ստացված վճար՝ գործակալության պայմանագրերի համաձայն: Հիմք ընդունելով գործակալության պայմանագրերի դրույթները՝ Բանկը վարկեր է տրամադրում առևտրային բանկերին և այլ ֆինանսական կազմակերպություններին:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում «Այլ» տողում ներառված է 1,736,373 հազ. ՀՀ դրամ գումարը, որը ներկայացնում է Բանկի երկու դուստր կազմակերպությունների հասույթը, որոնք տրամադրում են կանխիկի հավաքագրման և պլաստիկ քարտերով վճարումների ծառայություններ (2013թ.՝ 1,629,839 հազ. ՀՀ դրամ):

10. Թղթադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Տարվա ընթացքում վաճառված դրամագիտական արժեքների թողարկման ծախսեր	524,317	322,285
Թղթադրամների և մետաղադրամների թողարկման ծախսեր	433,376	-
Ընդամենը թղթադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր	957,693	322,285

11. Այլ ծախսեր

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Աշխատակիցների հատուցումներ, վերապատրաստման ծախսեր և հարակից վճարներ	7,546,770	6,884,945
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	4,575,453	2,777,975
Կրթություն, հետազոտություն և նոր ծրագրերի մշակում	1,642,560	336,212
Վերանորոգում և տեխնիկական սպասարկում	1,629,316	980,292
Անվտանգության և ապահովագրական ծախսեր	459,749	454,167
Վճարահաշվարկային համակարգի ներդրման և սպասարկման ծախսեր	313,617	284,020
Բազելյան կոմիտեի պահանջների իրագործման ծախսեր	286,855	307,559
Մասնագիտական ծառայություններ	165,872	261,829
Այլ	2,219,785	1,932,985
Ընդամենը այլ ծախսեր	18,839,977	14,219,984

2014թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար «Աշխատակիցների հատուցումներ, վերապատրաստման ծախսեր և հարակից վճարներ»-ում չկան պարտադիր սոցիալական ապահովագրության հատկացումների մասով ծախսեր ՀՀ օրենսդրության փոփոխության հետևանքով:

11. Այլ ծախսեր (շարունակություն)

2014թ. դեկտեմբերի և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում «Այլ» տողում ներառված ծախսերը ներկայացնում են բաժանորդագրության վճարներ, ինչպես նաև ներկայացուցչական, տպագրման, կապի ապահովման, կոմունալ, վարձակալության և գրասենյակային ծախսեր: 2014թ. դեկտեմբերի և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար աշխատակիցների հատուցումների, վերապատրաստման ծախսերի և հարակից վճարների, մաշվածության և ամորտիզացիայի ու վերանորոգման և սպասարկման ծախսերի գումարները նաև ներառում են Խմբի դուստր ընկերությունների համապատասխան ծախսերի գումարները:

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		
Նոստրո հաշիվներ	185,210,899	289,839,197
Ժամկետային ավանդներ	28,792,806	7,359,186
Հետգնման պայմանագրեր	21,378,513	-
Հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներում ներառված դրամական միջոցներ	2,789,677	605,427
Տոկոսադրույքի ֆյուչերսների պարտադիր մարժա	124,081	66,815
Այլ	50,240	120,816
Ընդամենը բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	238,346,216	297,991,441

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում արտարժույթով տեղաբաշխված միջոցների կենտրոնացում

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ տեղաբաշխված միջոցներ մեկ բանկում, որի մնացորդը գերազանցում էր բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված ընդհանուր միջոցների 10%-ը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդի ընդհանուր գումարը կազմում է 143,387,405 հազ. ՀՀ դրամ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ բանկում, մնացորդի ընդհանուր գումարը կազմում է 240,448,057 հազ. ՀՀ դրամ): Ժամկետային ավանդներն ունեն մինչև 3 ամիս մարման ժամկետ և 0.02%-ից մինչև 0.5% տոկոսադրույք (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 0.46% տոկոսադրույք):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներում ներառված դրամական միջոցների 2,789,677 հազ. ՀՀ դրամի մնացորդը և տոկոսադրույքի ֆյուչերսների պարտադիր մարժայի 124,081 հազ. ՀՀ դրամի մնացորդը (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներում ներառված դրամական միջոցների 605,427 հազ. ՀՀ դրամի մնացորդը և տոկոսադրույքի ֆյուչերսների պարտադիր մարժայի 66,815 հազ. ՀՀ դրամի մնացորդը) իրենցից ներկայացնում են, համապատասխանաբար, ներդրումային կառավարման և խորհրդատվական ծառայությունների պայմանագրերի շրջանակներում Բանկի կողմից արտերկրյա արժեթղթերով գործարքների ներքո հաշվանցումների համար պահպանվող մնացորդ և ֆյուչերսային գործարքների ներքո հաշվանցումների մարժային պահուստ:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,425,753 հազ. ՀՀ դրամ արտարժույթային ժամկետային ավանդներ Խմբի կողմից գրավադրված են թողարկված պարտատոմսերի ապահովվածության համար (Օնթգ. 24) (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավադրված ժամկետային ավանդներ չեն եղել):

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ (շարունակություն)

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի հետզման համաձայնագրերի գծով ստացվելիք միջոցներն ապահովված են օտարերկրյա պետական կամ պետական գործակալությունների պարտատոմսերով, որոնց իրական արժեքը կազմում է 21,915,181 հազ. ՀՀ դրամ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետզման համաձայնագրերի գծով ստացվելիք միջոցներ չեն եղել):

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով		
Հետզման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ	227,566,937	104,029,800
Վարկեր բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին KfW, Համաշխարհային բանկի և Ասիական Զարգացման բանկի հետ համաձայնագրերի շրջանակներում	64,620,390	52,250,601
Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	39,868,360	32,734,060
Առևտրային բանկերում ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ	29,947,531	17,524,997
Ստորադաս պայմաններով վարկեր	12,618,347	30,281,515
Այլ վարկեր	7,233,785	4,654,190
Ընդամենը բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով	381,855,350	241,475,163

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղական արժույթով տեղաբաշխված միջոցների կենտրոնացում

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ երկու բանկի մնացորդները գերազանցում են բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղական արժույթով տեղաբաշխված միջոցների ընդհանուր գումարի 10%-ը (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու բանկ):

Հակադարձ հետզման պայմանագրերով առևտրային բանկերին տրամադրված վարկերը ներառում են կարճաժամկետ վարկեր, որոնք տրամադրվել են առևտրային բանկերին կանոնավոր կերպով՝ մրցութային գործընթացի միջոցով: Հակադարձ հետզման համաձայնագրերով գրավի առարկա են հանդիսանում արժեթղթերը, որոնք Խումբը կարող է վաճառել կամ վերագրավադրել: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետզման պայմանագրեր են կնքվել 18 տեղական բանկերի և 2 այլ ֆինանսական հաստատությունների հետ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 11 տեղական բանկեր): Այս պայմանագրերով գրավի առարկա հանդիսացող արժեթղթերի իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	169,576,189	104,953,751
Կառավարության կողմից թողարկված Եվրոպարտատոմսեր	14,841,093	-
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	4,189,454	1,228,385
Ընդամենը	188,606,736	106,182,136

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 4,189,454 հազ. ՀՀ դրամ կորպորատիվ պարտատոմսերից 2,078,953 հազ. ՀՀ դրամը ներկայացնում է Խմբի դուստր կազմակերպության պարտատոմսերը (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 384,775 հազ. ՀՀ դրամ 1,228,385 հազ. ՀՀ դրամ կորպորատիվ պարտատոմսերից):

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ (շարունակություն)

KfW-ի, Ասիական Զարգացման Բանկի (ԱԶԲ) և Համաշխարհային բանկի հետ պայմանագրերի շրջանակներում վարկեր են տրամադրվել տեղական առևտրային բանկերի հետևյալ ծրագրերի ներքո, որոնք ֆինանսավորվում են KfW Բանկային Խմբի, ԱԶԲ և Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկի (Համաշխարհային բանկի անդամ կազմակերպություն) կողմից.

- ՓՄՁ աջակցություն. Համաշխարհային բանկի և KfW -ի ՓՄՁ աջակցության ծրագրերի նպատակն է Հայաստանում զարգացնել ՓՄՁ-ները, մասնավորապես՝ առևտրային բանկերին և ունիվերսալ վարկային կազմակերպություններին ապահովելով անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցներ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորումը առավել արդյունավետ և շահութաբեր դարձնելու նպատակով: Սա իրականացվում է գործընկեր բանկերում նոր վարկային գործիքակազմի /տեխնոլոգիաների/ ներդրման և բարձրակարգ վարկային մասնագետների ուսուցման և վերապատրաստումների կազմակերպման միջոցով: 2014թ. ընթացքում նոր վարկային գիծ է ստացվել ԱԶԲ-ի «Կանանց Ձեռներեցության Ոլորտի Աջակցման և Զարգացման» ծրագրի շրջանակներում: Ծրագրի հիմնական նպատակն է ՀՀ ֆինանսական համակարգի միջոցով խթանել ձեռներեցության զարգացումը կանանց շրջանում՝ մեծացնելով ազգային արժույթով ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը կանանց պատկանող ՓՄՁ-ների համար:
- *Վերականգնվող էներգիայի զարգացում.* Ծրագրի ընդհանուր նպատակն է՝ նպաստել էներգամատակարարման բարելավմանը և Հայաստանում մասնավոր հատվածի հետագա զարգացմանը՝ էլեկտրաէներգիայի արտադրության համար վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների ծախսարդյունավետ օգտագործումն ապահովելու միջոցով: Ծրագրով նախատեսվում է աջակցել վերականգնվող էներգիայի օգտագործմանը, մասնավորապես փոքր հիդրոէլեկտրակայաններին (ՓՇԷԿ)՝ վարկեր տրամադրելով անհատ ձեռնարկատերերին և մասնավոր ձեռնարկություններին:
- *Բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում.* Ծրագրի նպատակն է՝ ընդլայնել առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից անշարժ գույքի ձեռքբերման և վերանորոգման նպատակով տնային տնտեսություններին հատկացվող վարկավորումը:

Ծրագրի պայմանների համաձայն, Խումբը, կիրառելով տեխնիկական և ֆինանսական չափանիշներ, սահմանում է համապատասխան հայաստանյան բանկեր և ֆինանսական հաստատություններ, որոնցում տեղաբաշխում է միջոցներ այդ գործընկերների հետ ստորագրված պայմանագրերի համաձայն: Բանկերը և ֆինանսական հաստատությունները որոշում են վերջնական փոխառուներին ստանձնելով տրամադրված վարկերի հետ կապված ռիսկերը:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ KfW-ի, Համաշխարհային բանկի և ԱԶԲ-ի հետ պայմանագրերի շրջանակներում վարկեր են տրամադրվել տեղական 18 բանկերի (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 18 տեղական բանկերի) և 5 այլ ֆինանսական կազմակերպությունների (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5 այլ ֆինանսական կազմակերպությունների), որոնց գծով տոկոսադրույքը կազմում է 5.5%-ից մինչև 9% (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5.5%-ից մինչև 9%):

Ստորադաս պայմաններով վարկերը ներառում են այն վարկերը, որոնք ստորադաս պայմաններով տրամադրվում են առևտրային բանկերին 2009թ.-ից սկսած նախնական 5 տարի ժամկետով և 7.5%-ից 8% տոկոսադրույքով՝ բանկային համակարգում հավանական ճգնաժամային ռիսկերը զսպելու բավարար կարողություն ստեղծելու նպատակով:

2014թ հիփոթեքային վերաֆինանսավորումը ֆինանսական կազմակերպություններին կատարվել է 5.5%-ից մինչև 9.5% տոկոսադրույքով (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5.5%-ից մինչև 8.75%) և մինչև 15 տարի մարման ժամկետով (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 15 տարի):

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ (շարունակություն)

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիփոթեքային վերաֆինանսավորման վարկերն ապահովված են գրավով՝ հաճախորդներին տրամադրված փոխատվական պայմանագրերի շրջանակներում՝ 39,555,684 հազ. ՀՀ դրամի գումարով (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 32,463,377 հազ. ՀՀ դրամ):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 6,229,074 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով հիփոթեքային վերաֆինանսավորման վարկերը (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 4,843,955 հազ. ՀՀ դրամ) գրավադրվել են՝ երաշխավորելու Խմբի՝ Կառավարությունից ստացված վարկերի (Օնթգ. 23) և թողարկված պարտատոմսերի (Օնթգ. 24) ապահովվածությունը:

Առևտրային բանկերում տեղաբաշխված ավանդները և ընթացիկ հաշիվները ներառում են Խմբի դուստր ընկերությունների կողմից առևտրային բանկերում կատարված ցպահանջ և կարճաժամկետ տեղաբաշխումները:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 30,000 հազ. ՀՀ դրամ առևտրային բանկերում ներդրված ավանդները և ընթացիկ հաշիվներ գրավադրվել են՝ երաշխավորելու Խմբի կողմից թողարկված պարտատոմսերի ապահովվածությունը (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առևտրային բանկերում ներդրված ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ գրավադրված չեն եղել) (Օնթգ. 24):

Այլ վարկերն ապահովված են 5,524,719 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով անշարժ գույքով (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3,381,191 հազ. ՀՀ դրամ) և 1,249,964 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով շարժական գույքով և այլ ակտիվներով (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 723,490 հազ. ՀՀ դրամ):

13. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Ակտիվներ		
Պարտքային և հաստատագրված եկամուտով այլ գործիքներ արտարժույթով - Գնանշված		
Սեփական կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա պարտատոմսեր	270,272,110	443,412,189
Հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա պարտատոմսեր	84,994,471	47,310,876
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ արտարժույթով - Գնանշված	355,266,581	490,723,065
Պարտքային և հաստատագրված եկամուտով այլ գործիքներ տեղական արժույթով		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	2,117,870	1,655,255
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ տեղական արժույթով	2,117,870	1,655,255
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	357,384,451	492,378,320

2014 և 2013 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող սեփական կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա պարտատոմսերն իրենցից ներկայացնում են.

*Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.*

13. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Պետական պարտատոմսեր	125,188,957	338,661,719
Պետական գործակալությունների պարտատոմսեր	80,130,938	30,523,017
Այլ արժեթղթեր	64,952,215	74,227,453
Ընդամենը	270,272,110	443,412,189

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող սեփական կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են եվրոպական երկրների կառավարությունների կողմից թողարկված արժեթղթեր և ԱՄՆ գանձապետական մուրհակներ, պետական գործակալությունների, արտերկրյա բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից թողարկված արժեթղթեր:

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա պարտատոմսերն իրենցից ներկայացնում են.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Պետական պարտատոմսեր	38,032,306	21,601,289
Պետական գործակալությունների պարտատոմսեր	22,216,243	11,711,574
Այլ արժեթղթեր	24,745,922	13,998,013
Ընդամենը	84,994,471	47,310,876

Հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հայեցողական կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներ՝ համաձայն ներդրումային կառավարման պայմանագրի (2013թ. դեկտեմբերի 31-ին. համաձայն ներդրումային կառավարման և խորհրդատվական ծառայությունների պայմանագրի):

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տեղական արժույթով պետական արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են Կառավարության արժեկտրոնային գանձապետական արժեթղթեր:

14. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2012թ.
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		
Արտարժույթային պայմանագրեր հավատարմագրային կառավարման ներքո	-	28,096
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	28,096
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		
Ֆորվարդ պայմանագիր Կառավարության հետ (Օնթգ. 27)	245,189	3,112
Սվոֆ պայմանագրեր	588,643	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	833,832	3,112

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

14. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 205 կարճ ֆյուչերսային պայմանագրեր՝ 50,567 հազ. ԱՄՆ դոլար, կամ 20,512,033 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով՝ համաձայն ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի տարվա վերջի պաշտոնական փոխարժեքի, որոնք եղել են միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հայեցողական կառավարման ներքո՝ համաձայն ներդրումային կառավարման և խորհրդատվական ծառայությունների պայմանագրի, տոկոսադրույքի ռիսկը կարգավորելու նպատակով: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը հավատարմագրային կառավարման ներքո ֆյուչերսային պայմանագրեր չունի:

	Անվանական արժեք		Իրական արժեք			
	2014թ.	2013թ.	2014թ.		2013թ.	
			Ակտիվ	Պարտավորություն	Ակտիվ	Պարտավորություն
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>						
Տոկոսադրույքի ֆյուչերսներ	-	20,512,033	-	-	28,096	-
Ընդամենը արտարժույթային ֆյուչերսներ հավատարմագրային կառավարման ներքո	-	20,512,033	-	-	28,096	-
Ֆորվարդ պայմանագրեր	1,801,947	824,440	-	245,189	-	3,112
Կառավարության հետ						
Արժույթային սվոփ	5,789,520	-	-	588,643	-	-
Ընդամենը	7,591,467	21,336,473	833,832	28,096	28,096	3,112

15. Ներդրումային արժեթղթեր

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ արտարժույթով – Չգնանշվող		
Արտերկրյա արժեթղթեր	2,717,353	1,561,764
Սեփական կապիտալի ներդրումներ սկզբնական արժեքով SWIFT	1,646	1,646
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ արտարժույթով – Չգնանշվող	2,718,999	1,563,410
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ տեղական արժույթով		
Պարտքային գործիքներ		
Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	14,722,231	15,259,484
Կառավարության ցպահանջ անտոկոս հասարակ մուրհակ (Ծնթգ. 25)	106,175,637	98,166,328
Գորպորատիվ պարտատուներ	5,561,948	-
Ընդամենը պարտքային գործիքներ	126,459,816	113,425,812
Սեփական կապիտալի ներդրումներ սկզբնական արժեքով		
Այլ ներդրումներ	566,454	207,240
Ընդամենը սեփական կապիտալի ներդրումներ	566,454	207,240
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ տեղական արժույթով	127,026,270	113,633,052
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	129,745,269	115,196,462
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ արտարժույթով		
Արտերկրյա արժեթղթեր	94,150,359	118,299,299
Ընդամենը մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ արտարժույթով	94,150,359	118,299,299

15. Ներդրումային արժեթղթեր (շարունակություն)

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված արտերկրյա արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են Խմբի դուստր ընկերություններից մեկի ներդրումը զարգացման հիմնադրամում, որի նախաձեռնողն ու կառավարողը KfW-ն է: Չարգացման հիմնադրամը ստեղծվել է Հարավարևելյան Եվրոպայի տարածաշրջանի, ներառյալ Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական զարգացումն ու բարեկեցությունը խթանելու համար՝ լրացուցիչ զարգացման ֆինանսավորման կայուն ապահովման միջոցով:

Տեղական արժույթով և որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են Կառավարության պետական արժեկտրոնային արժեթղթեր և արժեթղթեր, թողարկված տեղական ներդրումային և զարգացման հիմնադրամների կողմից:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով՝ օգտագործելով գնահատման տեխնիկա, որը օգտագործում է ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքներն՝ այդ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը զեղչելու համար:

2014 թվականին Կառավարության կողմից վերաթողարկվել է 106,175,637 հազ. ՀՀ դրամ (2013՝ 98,166,328 հազ. ՀՀ դրամ) արժեքով անտոկոս ցպահանջ հասարակ մուրհակ:

Նոր թողարկված հասարակ մուրհակի անվանական արժեքը ներառում է 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարում Խմբի վնասի՝ պահուստների հանրագումարը գերազանցող մասը ծածկող գումարը՝ 8,009,303 հազ. ՀՀ դրամի չափով՝ հաշվարկված որպես գլխավոր պահուստի, լրացուցիչ վճարված կապիտալի, վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վերագնահատման պահուստի, կուտակված վնասի և կապիտալի այլ պահուստների ընդհանուր գումար (Օնթթ. 25):

Ղեկավարությունը գտնում է, որ մուրհակի հաշվեկշռային արժեքը մոտարկում է դրա իրական արժեքը:

Մինչև մարման ժամկետ պահվող դասակարգված արտերկրյա արժեթղթերը ներառում են Եվրոպական երկրների և Ճապոնիայի կառավարությունների կողմից թողարկված զեղչատոկոսային և կտրոնային արժեթղթեր, ինչպես նաև պետական գործակալությունների, արտերկրյա բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների թողարկած արժեթղթեր:

16. Արժույթի միջազգային հիմնադրամ

ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
<i>ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ</i>		
Բաժնեմասը ԱՄՆ-ում (անդամակցություն)	63,304,280	57,471,044
ՀՓԻ ԱՄՆ-ում	2,963,798	770,729
Հաշվեգրված տոկոսներ	162	1,218
Ընդամենը ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	66,268,240	58,242,991

Հայաստանի Հանրապետությունը ԱՄՆ-ի անդամ է: Բանկը հանդես է գալիս որպես Հայաստանի Հանրապետության ԱՄՆ-ում անդամակցության բաժնեմասի պահառու:

Բաժնեմասի հաշվեկշիռն ակտիվի հատուկ տեսակ է: Բաժնեմասերը լինում են տարբեր՝ կախված յուրաքանչյուր երկրի տնտեսության չափից և որոշվում են ԱՄՆ-ի կառավարիչների խորհրդի կողմից:

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

16. Արժույթի միջազգային հիմնադրամ (շարունակություն)

Բաժնեմասով որոշվում է ԱՄՆ-ում անդամ երկրի ձայնի իրավունքը, ԱՄՆ-ի ֆինանսական միջոցների հասանելիության սահմանաչափերը և մասնակցի մասնաբաժինը ԱՄՆ-ի հաշվարկային միավորի՝ չՓԻ-ների տեղաբաշխում իրականացնելիս: Հայաստանի Հանրապետության բաժնեմասի համար վճարումը կատարվել է Բանկի կողմից ԱՄՆ-ին թողարկված անտոկոս հասարակ մուրհակների տեսքով: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության բաժնեմասը ԱՄՆ-ում կազմել է 92,000 հազ. չՓԻ, կամ 63,304,280 հազ. ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի չՓԻ-նկատմամբ ՀՀ դրամի պաշտոնական փոխարժեքը (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 92,000 հազ. չՓԻ, կամ 57,471,044 հազ. ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի չՓԻ-ի նկատմամբ ՀՀ դրամի պաշտոնական փոխարժեքը): Անդամակցության բաժնեմասն անտոկոս է և ոչ ընթացիկ ակտիվ է:

Բանկն ԱՄՆ-ում չՓԻ-ով արտահայտված ընթացիկ հաշիվն օգտագործում ԱՄՆ-ի հետ գործարքներ կատարելիս: Այդ ընթացիկ հաշիվը տոկոսային է. տոկոսները հաշվարկվում են՝ հիմք ընդունելով շաբաթական կտրվածքով ԱՄՆ-ի կողմից հրապարակվող չՓԻ-ի տոկոսադրույքը:

Ստորև ներկայացված են 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում չՓԻ հաշվում շարժերը.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
ՉՓԻ հաշվի մնացորդն առ 1 հունվարի	770,729	12,802,798
ԱՄՆ-ից միջոցների ստացում «Երկարաձգվող ֆինանսավորում» (Extended Fund Facility (EFF)) ծրագրի շրջանակներում.		
Հօգուտ Բանկի	15,289,937	17,758,965
ԱՄՆ-ից միջոցների ստացում «Երկարաժամկետ վարկային գործիք» (Extended Credit Facility (ECF)) ծրագրի շրջանակներում.		
Հօգուտ Բանկի	-	16,398,170
ՉՓԻ-ների գնում	50,442,279	69,271,753
Վարկերի հետվճարում ԱՄՆ-ին.		
<i>Բանկի անունից</i>		
(Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT))	(4,845,104)	(6,890,754)
Stand-By Arrangement (SBA) ծրագիր	(32,301,854)	(67,309,551)
Extended Fund Facility (EFF)	(1,003,464)	-
<i>Կառավարության անունից</i>		
Stand-By Arrangement (SBA) ծրագիր	(24,426,872)	(37,638,121)
Վարկերին վերաբերող միջնորդավճարների վճարում	(99,966)	(88,795)
Այլ եկամուտ	22,990	26,638
Այլ վճարներ	(379)	(307)
ԱՄՆ-ի միջոցների օգտագործման դիմաց տոկոսագումարների վճարում.		
Բանկի անունից	(1,196,787)	(2,430,013)
Կառավարության անունից	(196,082)	(893,177)
ՉՓԻ-ի տեղաբաշխումից ստացված միջոցների օգտագործման դիմաց տոկոսագումարի վճարում	(51,807)	(40,545)
ՉՓԻ միջոցներից եկամուտ	3,216	8,455
Փոխարժեքային տարբերություններ	556,962	(204,787)
ՉՓԻ հաշվի մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի	2,963,798	770,729

2014թ. ընթացքում ստացվել և չՓԻ հաշվին մուտքագրվել է 23,480 հազ. չՓԻ՝ «Երկարաձգվող ֆինանսավորում» (Extended Fund Facility (EFF)) ծրագրի շրջանակներում: Բոլոր այդ միջոցները ստացվել են Բանկի կողմից իր անունից:

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

16. Արժույթի միջազգային հիմնադրամ (շարունակություն)

2013թ. ընթացքում ստացվել են և ՀՓԻ հաշվին մուտքագրվել է 28,400 հազ. ՀՓԻ՝ «Երկարաձգվող ֆինանսավորում» (Extended Fund Facility (EFF)) ծրագրի շրջանակներում և 26,600 հազ. ՀՓԻ՝ «Երկարաժամկետ վարկային գործիք» (Extended Credit Facility (ECF)) ծրագրի շրջանակներում: Բոլոր այդ միջոցները ստացվել են Բանկի կողմից իր անունից:

Վերը ներկայացված աղյուսակում ներառված գործարքների գումարները ներկայացված են ՀՀ դրամի համարժեքով՝ հիմք ընդունելով գործարքների տեղի ունենալու ամսաթվի դրությամբ ՀՓԻ/Դրամ փոխարժեքը:

Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Արժեթղթերի հաշիվ	140,663,079	140,663,079
ԱՄՆ-ի հանդեպ պարտավորությունների ճշտման հաշիվ	11,547,540	1,136,262
Թիվ 1 հաշիվ	19,987,383	32,596,561
Թիվ 2 հաշիվ	2,492	2,411
ՀՓԻ տեղաբաշխում	60,544,116	54,965,219
ECF վարկ՝	28,803,447	30,935,664
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>	<i>27,067,655</i>	<i>28,864,741</i>
<i>Հետաձգված եկամուտ</i>	<i>1,735,792</i>	<i>2,070,923</i>
Հաշվեգրված տոկոսներ	189,788	243,315
Ընդամենը պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	261,737,845	260,542,511

Արժեթղթերի հաշիվը, ճշգրտման հաշիվը և թիվ 1 հաշիվն իրենց մեջ ներառում են Բանկի պարտավորությունները Stand-By վարկի, EFF վարկի և անդամակցության գումարների գծով: Ներկայումս ԱՄՆ-ի հետ բոլոր հիմնական հաշվարկներն իրականացվում են թիվ 1 հաշվի միջոցով: Թիվ 2 հաշիվն օգտագործվում է ԱՄՆ-ի կողմից վարչական նպատակների համար:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԱՄՆ-ի հանդեպ Բանկի պարտավորությունների մի մասը և անդամակցության գումարը ծածկվում են թողարկված հասարակ մուրհակով՝ 140,663,079 հազ. ՀՀ դրամի (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 140,663,079 հազ. ՀՀ դրամի) չափով:

Բացառությամբ անդամակցության բաժնեմասի և ՀՓԻ-ի տեղաբաշխման մասով պարտավորության, Բանկի պարտավորությունը ԱՄՆ-ի հանդեպ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներառում է պարտավորություններն ըստ «Երկարաժամկետ վարկային գործիք» (Extended Credit Facility (ECF)) ծրագրի, «Երկարաձգվող ֆինանսավորում» (Extended Fund Facility (EFF)) ծրագրի և Stand-By Arrangement (SBA) ծրագրի:

ECF (Extended Credit Facility) վարկը ֆինանսական աջակցություն է տրամադրում վճարային հաշվեկշռի հետ երկարատև խնդիրներ ունեցող երկրներին: ECF-ը ստեղծվել է նոր հաստատված «Աղքատության կրճատում և տնտեսական աճ» ծրագրի ներքո և մաս է կազմում առավել լայն շրջանակի բարեփոխումների, որոնք ուղղված են ԱՄՆ-ի ֆինանսական աջակցությունն առավել ձկուն դարձնելու համար և որոնք առավել հարմարեցված են ցածր եկամուտ ունեցող երկրների բազմազան կարիքներին, ներառյալ ճգնաժամային ժամանակաշրջաններում: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ECF-ն անտոկոս է (2013թ.՝ 0%): 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկերը ենթակա են մարման 2015թ. մայիսին - 2023թ. հունիսին (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկեր՝ 2015թ. մայիսին - 2023թ. հունիսին):

EFF (Extended Fund Facility) վարկը տրամադրվում է երկրներին միջնաժամկետ վճարման խնդիրների հաղթահարման համար: EFF վարկի տոկոսադրույքը լողացող է և հրապարակվում է ԱՄՆ-ի կողմից շաբաթական կտրվածքով:

16. Արժույթի միջազգային հիմնադրամ (շարունակություն)

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկերը ենթակա են մարման 2020թ. հունիսին – 2024թ. դեկտեմբերին (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկեր՝ 2020թ. հունիսին – 2023թ. հունիսին): 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից այդ վարկերի գծով օգտագործված գումարը կազմում է 155,422 հազ. ՀՓԻ (106,944,095 հազ. ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի պաշտոնական փոխարժեքը) (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 133,400 հազ. ՀՓԻ (83,333,014 հազ. ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի պաշտոնական փոխարժեքը)), որի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 155,311 հազ. ՀՓԻ (106,867,985 հազ. ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի պաշտոնական փոխարժեքը) (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 133,400 հազ. ՀՓԻ (83,333,014 հազ. ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի պաշտոնական փոխարժեքը))

Stand-By վարկը տրամադրվում է ԱՄՆ-ի անդամ երկրներին ճգնաժամի պայմաններում վճարային խնդիրների հաղթահարման համար: SBA վարկերի մի մասը ստացվել է անմիջապես Բանկի կողմից, իսկ մյուս մասը՝ Բանկի կողմից՝ Կառավարության անունից: SBA վարկի տոկոսադրույքը լողացող է և հրապարակվում է ԱՄՆ-ի կողմից շաբաթական կտրվածքով: Մինչև 2012թ. նոյեմբեր ԱՄՆ-ը տարեկան 2% հավելավճար էր հաշվարկում ԱՄՆ-ում անդամակցության գումարի 300%-ը գերազանցող Stand-By և EFF վարկերի ընդհանուր գումարի նկատմամբ, իսկ 2012թ. նոյեմբերից մինչև 2013թ. սեպտեմբերի 30-ը հաշվարկում էր 3% հավելավճար, քանի որ արդեն 3 տարի էր, ինչ Stand-By և EFF վարկերի գումարը շարունակում էր գերազանցել ԱՄՆ-ում անդամակցության գումարի 300%-ը: 2013թ. հոկտեմբերից Stand-By և EFF վարկերի ընդհանուր գումարն ավելի փոքր է, քան ԱՄՆ-ում անդամակցության գումարի 300%-ը, հետևաբար ԱՄՆ-ի կողմից հավելավճար այլևս չի գանձվում:

SBA վարկերի մի մասը, որը գրանցված է որպես Բանկի պարտավորություն 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ենթակա է մարման 2015թ. մարտին (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2014թ. մարտին – 2015թ. մարտին):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ SBA վարկերի գծով Բանկի պարտավորությունը կազմում է 2,944 հազ. ՀՓԻ (2,025,737 հազ. ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի պաշտոնական փոխարժեքը) (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 53,774 հազ. ՀՓԻ (33,591,825 հազ. ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի պաշտոնական փոխարժեքը)): 2015թ. մարտի 31-ին Բանկն ամբողջությամբ մարել է SBA վարկերը:

ԱՄՆ անդամ երկրների միջազգային պահուստներն ավելացնելու նպատակով ԱՄՆ-ը ՀՓԻ-ի տեղաբաշխում է իրականացնում անդամ երկրներին: ՀՓԻ-ի տեղաբաշխման տոկոսադրույքը լողացող է և հրապարակվում է ԱՄՆ-ի կողմից շաբաթական կտրվածքով: ՀՓԻ-ի տեղաբաշխումը չունի սահմանված մարման ժամկետ, սակայն կարող է չեղարկվել ԱՄՆ-ի կողմից:

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

17. Հիմնական միջոցներ

	Հոդ և շենքեր	Ցանցեր, համա- կարգչային և այլ սարքա- վորումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Անավարտ շինարարու- թյուն	Ընդամենը
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>					
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	16,463,893	7,915,011	410,157	46,841,675	71,630,736
Ավելացումներ	678,488	534,023	144,165	11,181,570	12,538,246
Օտարումներ	-	(118,551)	(16,372)	-	(134,923)
Տեղափոխում	45,821,444	4,275,088	-	(50,096,532)	-
Վերադասակարգում որպես վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ավելացումներ համախմբման արդյունքում	486,697	9,111,723	35,172	(4,799,353)	4,834,239
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	63,450,522	21,717,294	573,122	3,127,360	88,868,298
Ավելացումներ	11,406	1,245,139	52,367	3,643,424	4,952,336
Օտարումներ	-	(234,601)	(7,351)	-	(241,952)
Տեղափոխում	1,186,125	385,250	-	(1,571,375)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	64,648,053	23,113,082	618,138	5,199,409	93,578,682
Մաշվածություն					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	2,612,052	4,393,253	260,553	-	7,265,858
Տարվա մաշվածության ծախս	893,867	1,544,772	54,566	-	2,493,205
Օտարումներ	-	(109,041)	(15,553)	-	(124,594)
Ավելացումներ համախմբման արդյունքում	149,869	1,454,420	15,649	-	1,619,938
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	3,655,788	7,283,404	315,215	-	11,254,407
Տարվա մաշվածության ծախս	2,433,422	1,801,532	61,035	-	4,295,989
Օտարումներ	-	(199,553)	(6,984)	-	(206,537)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	6,089,210	8,885,383	369,266	-	15,343,859
Հաշվեկշռային արժեք					
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին	58,558,843	14,227,699	248,872	5,199,409	78,234,823
2013թ. դեկտեմբերի 31-ին	59,794,734	14,433,890	257,907	3,127,360	77,613,891

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 4,875,776 հազ. ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով շենքերը վերադասակարգվել են՝ ներառվելով «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ» խմբում, հիմք ընդունելով Խմբի ղեկավարության հայտարարված որոշումը 1 տարվա ընթացքում այդ շենքերը Խմբի աշխատակիցներին վաճառելու վերաբերյալ:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում 2,121,230 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով շենքեր վաճառվել են աշխատակիցներին: 2,500 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով հիմնական միջոցներ վերադասակարգվել են որպես «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ»:

Անավարտ շինարարությունը հիմնականում բաղկացած է շենքերի շինարարությունից և ծրագրերից: Ավարտից հետո ակտիվները վերադասակարգվում են համապատասխանաբար որպես շենքեր և սարքավորումներ ու ոչ նյութական ակտիվներ:

*Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.*

18. Ոչ նյութական ակտիվներ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Համակարգչային ծրագրեր
Մկրբնական արժեք	
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	1,330,834
Ավելացումներ	521,909
Օտարումներ	(50)
Ավելացումներ համախմբման արդյունքում	1,346,496
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	3,199,189
Ավելացումներ	310,484
Օտարումներ	(746,557)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	2,763,116
Ամորտիզացիա	
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	353,771
Տարվա ամորտիզացիոն ծախս	284,770
Օտարումներ	(20)
Ավելացումներ համախմբման արդյունքում	799,498
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	1,438,019
Տարվա ամորտիզացիոն ծախս	279,464
Օտարումներ	(736,136)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	981,347
Հաշվեկշռային արժեք 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին	1,781,769
2013թ. դեկտեմբերի 31-ին	1,761,170

19. Այլ ակտիվներ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Դրամագիտական արժեքներ	7,366,813	7,471,416
Կանխավճարներ	2,371,944	1,219,173
Այլ	510,019	526,712
Ընդամենը այլ ակտիվներ	10,248,776	9,217,301

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

20. Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Պարտավորություններ արտարժույթով		
Տեղական բանկերի լոբո հաշիվներ և ավանդներ	135,944,337	238,814,087
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամի ժամկետային ավանդ	2,021,254	1,958,516
Այլ իրավաբանական անձանց ընթացիկ հաշիվներ	755,214	2,769
Ընդամենը պարտավորություններ արտարժույթով	138,720,805	240,775,372
Պարտավորություններ տեղական արժույթով		
Տեղական բանկերի լոբո հաշիվներ և ավանդներ	334,596,232	223,508,942
Այլ իրավաբանական անձանց ընթացիկ հաշիվներ	844,580	113,323
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամի ժամկետային ավանդ և ընթացիկ հաշիվներ	3,381	204,418
Ընդամենը պարտավորություններ տեղական արժույթով	335,444,193	223,826,683
Ընդամենը ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	474,164,998	464,602,055

Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդների կենտրոնացում

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ երեք բանկի մնացորդ գերազանցել են Խմբի ընդհանուր ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդների և հաշիվների մնացորդների 10%-ը: Այդ մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 157,530,035 հազ. ՀՀ դրամ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու բանկ, 188,189,723 հազ. ՀՀ դրամ):

21. Այլ փոխառություններ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Վարկեր KfW-ից	44,158,097	38,031,637
Վարկեր Համաշխարհային բանկից	23,480,856	20,325,398
Վարկեր ԱԶԲ-ից	3,589,001	-
Այլ	1,430,303	-
Ընդամենը այլ փոխառություններ	72,658,257	58,357,035

KfW-ի կողմից Խմբին տրամադրվել են վարկեր Հայաստանի Հանրապետության և Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության ֆինանսական համագործակցության միջկառավարական պայմանագրի շրջանակներում, որի նպատակը վարկային հատուկ ծրագրերի ֆինանսավորումն է տեղական առևտրային բանկերի միջոցով (Օնթգ. 12): Վարկերի մարման ժամկետայնությունը 2015թ.-ից մինչև 2048թ.-ն ընկած ժամանակաշրջանն է: Վարկի օգտագործված մասի գծով տոկոսադրույքը կազմում է 0.75%-ից 2.1% (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2014թ.-ից մինչև 2048թ., 0.75%-ից 1.73%), իսկ չօգտագործված մասի գծով՝ 0.25%: Վարկերի մարումը KfW-ին երաշխավորված է Կառավարության կողմից:

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

21. Այլ փոխառություններ (շարունակություն)

Բանկին տրամադրվել են վարկեր Համաշխարհային բանկի կողմից, որի նպատակը փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորումն է տեղական առևտրային բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների միջոցով (Ծնթգ. 12): Վարկերի նկատմամբ տոկոսադրույքը կազմում է 0.43%, մարման ժամկետայնությունը 2015թ.-ից 2035թ.-ն ընկած ժամանակաշրջանն է (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 0.47%, մարման ժամկետայնությունը՝ 2014թ.-ից 2035թ.):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Խումբը ԱԶԲ-ից ստացել է փոխառություն, որը տրամադրվել է ԱԶԲ-ի կողմից՝ առևտրային բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների միջոցով կանանց պատկանող փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորման նպատակով (Ծնթգ. 12): Վարկի մարման ժամկետը 2015թ.-ից մինչև 2044թ.-ն է, վարկի տոկոսադրույքը կազմում է 1% մինչև արտոնյալ ժամանակաշրջանի ավարտը (2020թ.) և 1.5%՝ 2020թ.-ից մինչև 2044թ.:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Խմբի դուստր ընկերություններից մեկը փոխառություն է ստացել Ֆրանսիական Զարգացման Գործակալությունից: Վարկի մարման ժամկետայնությունը 2015թ.-ից մինչև 2025թ.-ն ընկած ժամանակահատվածն է, տոկոսադրույքը կազմում է 2.62%: Վարկերի մարումները կատարվում են հավասար մասերով կիսամյակային հաճախականությամբ՝ մինչև 2017թ. հունիսի 1-ը արտոնյալ ժամանակահատվածով: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկային ծրագրի գծով մնացորդը կազմում է 1,430,303 հազ. ՀՀ դրամ:

22. Այլ պարտավորություններ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
<i>Այլ պարտավորություններ տեղական արժույթով</i>		
Կրեդիտորական պարտքեր	1,605,596	1,294,113
Աշխատակիցների ցպահանջ ավանդներ	674,466	986,010
Այլ պարտավորություններ	93,384	20,716
Ընդամենը այլ պարտավորություններ տեղական արժույթով	2,373,446	2,300,839

23. Պարտավորություններ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հանդեպ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
<i>Պարտավորություններ արտարժույթով</i>		
Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	2,839,117	5,277,257
Կրեդիտորական պարտք	145,652	273,539
Ընդամենը պարտավորություններ արտարժույթով	2,984,769	5,550,796
<i>Պարտավորություններ տեղական արժույթով</i>		
Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	78,741,063	39,801,062
Ժամկետային ավանդներ	35,191,972	146,045,773
Կառավարությունից ստացված վարկեր	2,897,476	3,541,341
Ընդամենը պարտավորություններ տեղական արտարժույթով	116,830,511	189,388,176
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ կառավարության հանդեպ	119,815,280	194,938,972

Կառավարության ժամկետային ավանդների ժամկետայնությունը մինչև մեկ տարի է, և տոկոսադրույքը կազմում է 6.4%-ից մինչև 7.6% (2013թ.՝ 8%-ից մինչև 9%):

23. Պարտավորություններ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հանդեպ (շարունակություն)

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված՝ Կառավարությունից ստացված վարկերում ներառված են 2009թ. հունիսի 13-ին ստորագրված ընդհանուր համաձայնագրի հիման վրա՝ հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում Խմբի դուստր ընկերություններից մեկի կողմից Կառավարությունից ստացված վարկերը: Վարկերի անվանական տոկոսադրույքը տարեկան 7% է: Վարկերի մարումը կատարվում է հավասար մասերով՝ կիսամյակային կտրվածքով, մինչև 2012թ. դեկտեմբերի 16-ը սահմանված արտոնյալ ժամանակաշրջանով:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,306,675 հազ. ՀՀ դրամ ընդհանուր արժեքով բանկերին և այլ ֆինանսական հաստատություններին տրամադրված հիփոթեքային վերաֆինանսավորման վարկերը հանդիսանում են Կառավարությունից ստացված վարկի դիմաց գրավ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,962,403 հազ. ՀՀ դրամ):

24. Թողարկված պարտատոմսեր

2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Խմբի դուստր ընկերությունը թողարկել է 805,000 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով մեկ տարի ժամկետայնությամբ զեղչատոկոսային պարտատոմսեր, 2,000,000 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով երեք տարի ժամկետայնությամբ տոկոսային պարտատոմսեր և 1,200,000 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով հինգ տարի ժամկետայնությամբ տոկոսային պարտատոմսեր (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,500,000 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով վեց ամիս ժամկետայնությամբ զեղչատոկոսային պարտատոմսեր և 1,000,000 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով մեկ տարի ժամկետայնությամբ զեղչատոկոսային պարտատոմսեր): Պարտատոմսերի միջին տարեկան եկամտաբերությունը կազմել է 8,68%-ից մինչև 11.82% (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 8,57%-ից 9.54%): 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թողարկված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 4,040,952 հազ. ՀՀ դրամ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,259,703 հազ. ՀՀ դրամ): 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3,922,399 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով բանկերին և այլ ֆինանսական հաստատություններին տրամադրված հիփոթեքային վերաֆինանսավորման վարկեր և 1,455,783 հազ. ՀՀ դրամ տեղական արժույթով և արտարժույթով ժամկետային ավանդներ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,881,552 հազ. ՀՀ դրամ բանկերին և այլ ֆինանսական հաստատություններին տրամադրված հիփոթեքային վերաֆինանսավորման վարկեր) գրավադրված են թողարկված պարտատոմսերի ապահովվածության համար:

25. Կապիտալի կառավարում

Խմբի կապիտալը ներառում է Խմբի ակտիվների մնացորդային արժեքը՝ պարտավորությունների չափով նվազեցում կատարելուց հետո: Բանկի (որպես կենտրոնական բանկի) նկատմամբ չկան արտաքին կապիտալի պահանջներ, բացառությամբ Օրենքով կանոնադրական կապիտալի չափի նկատմամբ սահմանված պահանջի:

Համաձայն Օրենքի, Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 100,000 հազ. ՀՀ դրամ: Բանկի կանոնադրական կապիտալը Հայաստանի Հանրապետության սեփականությունն է և չի կարող գրավ դրվել, բռնագանձվել կամ այլ կերպ օտարվել Հայաստանի Հանրապետության պարտավորությունների դիմաց:

Կապիտալը կառավարելիս Բանկի նպատակն է պահպանել կապիտալի համապատասխան մակարդակ՝ Բանկի տնտեսական անկախությունն ու իր գործառնություններն իրականացնելու կարողությունն ապահովելու համար: Բանկի ղեկավարությունը դիտարկում է կառավարման ներքո գտնվող ողջ կապիտալը որպես սեփական կապիտալ, ինչպես ներկայացված է համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

25. Կապիտալի կառավարում (շարունակություն)

Բանկի կապիտալի բաղադրիչների կառավարման նպատակներն ու քաղաքականությունը սահմանված են Բանկի խորհրդի (այսուհետ՝ «Խորհուրդ») որոշումներով հաստատված համապատասխան ներքին կանոնակարգերով:

Իր գործառնությունների իրականացման հետ կապված ֆինանսական ռիսկերը ծածկելու նպատակով միջոցների և պահուստների ձևավորումը կատարվում է Խորհրդի կողմից հաստատված կանոնակարգերին և Օրենքին համապատասխան:

Գլխավոր պահուստը ձևավորվում է Օրենքի համաձայն և ենթակա չէ բաշխման: Գլխավոր պահուստը ձևավորվում է բանկային գործունեության արդյունքում առաջացող ընդհանուր ռիսկերը (հնարավոր վնասները) ծածկելու համար:

Լրացուցիչ կապիտալն իրենից ներկայացնում է ցպահանջ անտոկոս հասարակ մուրհակի տեսքով Կառավարության ներդրումը, որը կատարվում է Բանկի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ֆինանսական տարվա արդյունքում առաջացած վնասը պահուստների հանրագումարը գերազանցելու դեպքում: 2014թ. դեկտեմբերին Կառավարությունը վերաթողարկել է 106,175,637 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով անտոկոս հասարակ մուրհակ, որով ծածկվել է 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարում առաջացած վնասի՝ Խմբի պահուստների հանրագումարը գերազանցող մասը՝ 8,009,309 հազ. ՀՀ դրամի չափով: Անտոկոս հասարակ մուրհակով ծածկվում է նախորդ ժամանակաշրջանների և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առաջացած վնասների գերազանցող մասը (Օնթգ. 15):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ լրացուցիչ կապիտալի գումարի (136,194,821 հազ. ՀՀ դրամ) և Կառավարության կողմից տրամադրված անտոկոս հասարակ մուրհակի անվանական արժեքի (106,175,637 հազ. ՀՀ դրամ) միջև տարբերությունը Խմբի կողմից ճանաչվում է տեղական արժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի ակտիվների կազմում և ներկայացնում է Խմբի նախորդ տարիների շահույթի փոխանցվող գումարը: Շահույթի գումարը հաշվարկվում է Օրենքի 12 հոդվածի պահանջներին համապատասխան և, ինչպես սահմանված է Օրենքով, առաջնայնորեն ուղղվում է կառավարության կողմից տրամադրված անտոկոս հասարակ մուրհակի մարմանը:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վերազնահատման պահուստը, որը կազմում է 223,258 հազ. ՀՀ դրամ (դրական ազդեցություն) (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,240,049 հազ. ՀՀ դրամ (բացասական ազդեցություն)), ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խմբի՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի և դրանք սկզբնապես ճանաչելիս որոշվող արժեքի միջև տարբերությունը:

26. Պայմանական պարտավորություններ

Կապիտալ բնույթի պարտավորություններ

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապիտալ ներդրումների գծով պարտավորությունները, որոնք վերաբերում են Խմբի շենքերի կապիտալ շինարարությանը և համակարգչային ծրագրի մշակմանը, կազմում են 554,025 հազ. ՀՀ դրամ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,283,775 հազ. ՀՀ դրամ):

Իրավական պարտավորություններ

Խմբի դեկավարությանը հայտնի չէ Խմբի դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

26. Պայմանական պարտավորություններ (շարունակություն)

Երաշխիքներ

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի տրված երաշխիքների գծով 732,196 հազ. ՀՀ դրամի (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 625,320 հազ. ՀՀ դրամ) պարտավորություններ: Երաշխիքները տրվել էին 1994թ.-ից 1995թ. ընկած ժամանակաշրջանում՝ շինարարական ընկերությունների անունից երկրաշարժի գոտու վերակառուցման նպատակով:

Երաշխիքներն իրենցից ներկայացնում են չեղյալ չհամարվող հաստատումներ առ այն, որ Խումբը կկատարի վճարումներն այն դեպքում, երբ հաճախորդն ի վիճակի չի լինի կատարել իր պարտավորությունները երրորդ կողմերի հանդեպ և կենթարկվի վարկային ռիսկի: Երաշխիքների տրման ամսաթվից մինչև 2014թ. դեկտեմբերի 31-ն ընկած ժամանակահատվածում Խումբը չի կատարել որևէ վճարումներ և չի ստացել այդ երաշխիքների գծով որևէ պահանջներ:

27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Գործարքներ ղեկավար անձնակազմի անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է «Աշխատակիցների հատուցումներ, վերապատրաստման ծախսեր և հարակից վճարներ» հոդվածում ներառված ղեկավար անձնակազմի անդամների ընդհանուր վարձատրությունը (Ծնթգ. 11):

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Ղեկավար անձնակազմ, ներառյալ Խորհրդի անդամները	266,218	259,964
Ընդամենը	266,218	259,964

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ղեկավար անձնակազմի անդամներին տրամադրված վարկերի մնացորդը կազմել է 145,334 հազ. ՀՀ դրամ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 63,824 հազ. ՀՀ դրամ): 2014թ.-ին ավարտված ֆինանսական տարվա ընթացքում ղեկավար անձնակազմի անդամներին տրամադրված և նրանց կողմից մարված վարկերի ընդհանուր գումարը կազմել է համապատասխանաբար 129,940 հազ. ՀՀ դրամ և 48,430 հազ. ՀՀ դրամ (2013թ՝ 11,440 հազ. ՀՀ դրամ և 16,119 հազ. ՀՀ դրամ): 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ղեկավար անձնակազմի անդամների կողմից Բանկում տեղաբաշխված ավանդների մնացորդը կազմել է 56,908 հազ. ՀՀ դրամ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 106,908 հազ. ՀՀ դրամ): 2014թ.-ին ավարտված ֆինանսական տարվա ընթացքում ղեկավար անձնակազմի անդամների կողմից տեղաբաշխված և մարված ավանդների ընդհանուր գումարը կազմել է համապատասխանաբար 55,704 հազ. ՀՀ դրամ և 105,704 հազ. ՀՀ դրամ (2013թ.՝ 66,353 հազ. ՀՀ դրամ և 77,420 հազ. ՀՀ դրամ): Համաձայն Բանկի ներքին կանոնակարգերի վարկեր չեն կարող տրամադրվել Բանկի այն աշխատակիցներին, որոնք ունեն Բանկում տեղաբաշխված ավանդներ:

Ղեկավար անձնակազմի անդամների հետ գործարքների գծով համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում արտացոլված գումարները հետևյալն են.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն		
Տոկոսային ծախս	(10,216)	(14,415)
Տոկոսային եկամուտ	4,108	3,078

*Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.*

27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)

Գործարքներ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ

Ստորև ներկայացված են Կառավարության հետ գործարքների մնացորդները և պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույքները.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.		31 դեկտեմբերի 2013թ.	
	Մնացորդ	Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք	Մնացորդ	Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն Ակտիվներ				
Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող (Օնթգ. 13)	2,117,870	8.7%	1,655,255	10,1%
Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր պահվող վաճառքի համար (Օնթգ. 15)	14,722,231	11.0%	15,259,484	10.5%
ՀՀ կառավարության մուրհակի տրամադրում (Օնթգ. 15).				
Մնացորդ առ 1-ը հունվարի	98,166,328		77,512,700	
Ավելացում	8,009,309		20,653,628	
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ին	123,015,738		115,081,067	
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ Կառավարության նկատմամբ տեղական արժույթով (Օնթգ. 23)	116,830,511	6.7%	189,388,176	8.5%
Պարտավորություններ Կառավարության նկատմամբ արտարժույթով (Օնթգ. 23)	2,984,769	0.0%	5,550,796	0.0%
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ին	119,815,280		194,938,972	

Տեղական արժույթով Կառավարության նկատմամբ պարտավորություններում ներառված ավանդների շարժը.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Մնացորդ հունվարի 1-ին	146,045,773	40,083,860
Ավելացում	568,727,822	861,114,548
Տոկոսային ծախս	7,806,486	7,007,469
Մարում (ներառյալ՝ տոկոսի վճարումը)	(687,388,109)	(762,160,104)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ին	35,191,972	146,045,773

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)

Տեղական արժույթով Կառավարությունից ստացված վարկերի շարժը.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Մնացորդ հունվարի 1-ին	3,541,341	4,184,498
Տոկոսային ծախս	143,908	177,836
Մարում (ներառյալ՝ տոկոսի վճարումը)	(787,773)	(820,993)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ին	2,897,476	3,541,341

Կառավարության հետ գործարքների գծով շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլված գումարները հետևյալն են.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն		
Տոկոսային եկամուտ	2,038,816	1,710,562
Զուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	(1,601,422)	(276,717)
Զուտ օգուտ / (վնաս) ածանցյալ գործիքներից	5,881,610	(6,094,861)
Տոկոսային ծախս	(8,217,776)	(7,681,810)

2007թ հունվարի 5-ին Կառավարության հետ կնքված պայմանագրի համաձայն Բանկը պարտավորվել է փոխարկել պետական բյուջեի հիմնական արտարժույթային մուտքերն ու ելքերը Կառավարության բյուջետային ուղերձում տվյալ տարվա համար սահմանված փոխարժեքներով, ինչը հիմք է հանդիսանում «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի մասին» օրենքում ցուցանիշների հաշվարկման համար:

Գործարքներ Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի հետ

Ստորև բերված աղյուսակներում ներառված տեղեկատվությունը վերաբերում է Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի հետ գործարքների արդյունքներին և մնացորդներին: Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի կառավարման մարմնում Բանկն ունի ներկայացուցիչներ:

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.		31 դեկտեմբերի 2013թ.	
	Մնացորդ	Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք	Մնացորդ	Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն				
Պարտավորություններ				
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամի ժամկետային ավանդ և ընթացիկ հաշիվներ (տեղական արժույթով, Ծնթգ. 20)	3,381	0.0%	204,418	8.0%
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամի ժամկետային ավանդ (արտարժույթով, Ծնթգ. 20)	2,021,254	0.27%	1,958,516	0.3%
Ընդամենը պարտավորություններ	2,024,635		2,162,934	

Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի ավանդների և ընթացիկ հաշիվների շարժը հետևյալն է.

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Մնացորդ հունվարի 1-ին	2,162,934	1,870,937
Ավելացում	36,112,264	31,215,485
Մարում (ներառյալ՝ տոկոսի վճարումը)	(36,250,563)	(30,923,488)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ին	2,024,635	2,162,934

Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի հետ գործարքների գծով շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլված գումարները հետևյալն են.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2014թ.	2013թ.
Համախմբված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն		
Տոկոսային ծախս	12,125	13,653

28. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում տարեվերջի դրությամբ արտացոլված դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.	31 դեկտեմբերի 2013թ.
Կանխիկ դրամ	18,230,986	5,570,029
Նոստրո հաշիվներ (Ծնթգ. 12)	185,210,899	289,839,197
ՀՓԻ ԱՄՆ-ում (Ծնթգ. 16)	2,963,798	770,729
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	206,405,683	296,179,955

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Իրական արժեքի գնահատումների վերլուծությունը կատարվում է ըստ իրական արժեքի հիերարխիայում մակարդակի հետևյալ կերպ. (i) մակարդակ 1՝ գնահատումներ գործող շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշված (չճշգրտված) գներով. (ii) մակարդակ 2՝ գնահատման մեթոդներ, որոնցում ակտիվի կամ պարտավորության համար բոլոր էական ելակետային տվյալները ուղղակիորեն (գներ) կամ անուղղակիորեն (գների հիման վրա ստացված) դիտարկելի են. (iii) մակարդակ 3՝ գնահատումներ, որոնք հիմնված չեն շուկայի դիտարկելի տվյալների վրա (այն է՝ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ): Ղեկավարությունը կիրառում է դատողություն ֆինանսական գործիքները դասակարգելիս՝ օգտագործելով իրական արժեքի հիերարխիան: Եթե իրական արժեքի գնահատման համար օգտագործվում են էական ճշգրտում պահանջող դիտարկելի ելակետային տվյալներ, ապա տվյալ գնահատումը մակարդակ 3-ի գնահատում է: Գնահատման ելակետային տվյալների էականությունը գնահատվում է իրական արժեքի ամբողջական գնահատման հետ համադրությամբ:

(ա) Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ

Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներն այն գնահատումներն են, որոնք հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով պահանջվում կամ թույլատրվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

*Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.*

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

Իրական արժեքի պարբերական գնահատումների դասակարգումն ըստ իրական արժեքի հիերարխիայում մակարդակի ներկայացված է ստորև.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.			31 դեկտեմբերի 2013թ.				
	Մակար- դակ 1	Մակար- դակ 2	Մակար- դակ 3	Ընդամենը	Մակար- դակ 1	Մակար- դակ 2	Մակար- դակ 3	Ընդամենը
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ								
Ֆինանսական ակտիվներ								
<i>Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ</i>								
- Պետական պարտատոմսեր	163,221,263	-	-	163,221,263	360,263,008	-	-	360,263,008
- Պետական գործակալությունների պարտատոմսեր	102,347,181	-	-	102,347,181	42,234,591	-	-	42,234,591
- Այլ արժեթղթեր	89,698,137	-	-	89,698,137	88,225,466	-	-	88,225,466
- Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	-	2,117,870	-	2,117,870	-	1,655,255	-	1,655,255
<i>Ածանցյալ ակտիվներ</i>	-	-	-	-	28,096	-	-	28,096
<i>Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
- Արտերկրյա արժեթղթեր	-	2,717,353	-	2,717,353	-	1,561,764	-	1,561,764
- Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	-	14,722,231	-	14,722,231	-	15,259,484	-	15,259,484
- Կառավարության ցպահանջ անտոկոս հասարակ մուրհակ	-	106,175,637	-	106,175,637	-	98,166,328	-	98,166,328
- Կորպորատիվ պարտատոմսեր	-	-	5,561,948	5,561,948	-	-	-	-
Ընդամենը ակտիվների իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ	355,266,581	125,733,091	5,561,948	486,561,620	490,751,161	116,642,831	-	607,393,992

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբեր 2014թ.			31 դեկտեմբեր 2013թ.		
	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ						
Ֆինանսական պարտավորություններ						
<i>Ածանցյալ պարտավորություններ</i>						
	588,643	245,189	833,832	-	3,112	3,112
Ընդամենը պարտավորությունների իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ	588,643	245,189	833,832	-	3,112	3,112

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

Մակարդակ 2-ի իրական արժեքի գնահատումներում օգտագործված ելակետային տվյալների և գնահատման մեթոդի նկարագիրը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ. ներկայացված է ստորև.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ			
Ֆինանսական ակտիվներ			
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ			
- Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	2,117,870	Զեղչված դրամական միջոցների հոսքեր («ԶԴՄՀ»)	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Վաճառքի համար պահվող ներդրումային արժեթղթեր			
- Արտերկրյա արժեթղթեր	2,717,353		Ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք՝ եվրո
- Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	14,722,231	ԶԴՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
- Կառավարության ցպահանջ անտոկոս հասարակ մուրհակ	106,175,637	ԶԴՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ			
Ֆինանսական պարտավորություններ			
- Սվոփ պայմանագրեր	588,643	ԶԴՄՀ	ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ սվոփ դրույք տարվա վերջին
Ընդամենը մակարդակ 2-ում իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ		126,321,734	

Մակարդակ 2-ի իրական արժեքի գնահատումներում օգտագործված ելակետային տվյալների և գնահատման մեթոդի նկարագիրը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ. ներկայացված է ստորև.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ			
Ֆինանսական ակտիվներ			
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ			
- Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	1,655,255	ԶԴՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Վաճառքի համար պահվող ներդրումային արժեթղթեր			
- Արտերկրյա արժեթղթեր	1,561,764	ԶԴՄՀ	Ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք՝ եվրո
- Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	15,259,484	ԶԴՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
- Կառավարության ցպահանջ անտոկոս հասարակ մուրհակ	98,166,328	ԶԴՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Ընդամենը մակարդակ 2-ում իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ		116,642,831	

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

Մակարդակ 3-ի իրական արժեքի գնահատման մեթոդի, գնահատումներում օգտագործված ելակետային տվյալների և այդ ելակետային տվյալներում հնարավոր ողջամիտ փոփոխություններին նկատմամբ համապատասխան զգայունության նկարագիրը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ. ներկայացված է ստորև.

	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ	Ելակետային տվյալների միջակայքը (միջին կշռված)	Ողջամիտ փոփոխություն	Իրական արժեքի գնահատման զգայունություն
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>						
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ						
Ֆինանսական ակտիվներ						
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր						
			1) Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր	1) 10.406%	1) ± 150 ր.կ.	(153,665)/ 159,488
			2) Վարկային ռիսկ	2) 3%	1) ± 200բ.ր.	(253,000)/ 213,990
- Կորպորատիվ պարտատոմսեր	5,561,948	ԶԴՄՀ	3) Վերադարձելիության գործակից	3) 50%	1) ± 20%	105,662/ (153,665)
Իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ						
Ֆինանսական պարտավորություններ						
			1) ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք` ՀՀ դրամ.	1) 8.635%	1) ± 150 ր.կ.	1)1,855/(1,883)
			2) ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք` ԱՄՆ դոլար.	2) 4.670%	2) ± 75 ր.կ.	2) (1,119)/1,128
			3) ԱՄՆ դոլար/ ՀՀ դրամ սփոթ դրույք տարվա վերջին.	3) 474.97	3) առկա չէ	3) առկա չէ
- Ածանցյալ պարտավորություններ	245,189	ԶԴՄՀ	4) արտաքին պարտքի ակնկալվող գուտ գումար	4) 3,781 հազ. ԱՄՆ դոլար	4) ±10%	4)24,519/ (24,519)
Ընդամենը մակարդակ 3-ում իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ						
	5,807,137					

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

Մակարդակ 3-ի իրական արժեքի գնահատման մեթոդի, գնահատումներում օգտագործված ելակետային տվյալների և այդ ելակետային տվյալներում հնարավոր ողջամիտ փոփոխություններին նկատմամբ համապատասխան զգայունության նկարագիրը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ. ներկայացված է ստորև.

	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ	Ելակետային տվյալների միջակայքը (միջին կշռված)	Ողջամիտ փոփոխություն	Իրական արժեքի գնահատման զգայունություն
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>						
Իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ Ֆինանսական պարտավորություններ						
			1) ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք ՀՀ դրամ.	1) 8.088%	1) ± 100 բ.կ.	1) 937/(345)
			2) ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք՝ ԱՄՆ դոլար.	2) 4.047%	2) ± 50 բ.կ.	2) (34)/634
			3) ԱՄՆ դոլար/ ՀՀ դրամ սփոթ դրույք տարվա վերջին.	3) 405.64	3) առկա չէ	3) առկա չէ
Ածանցյալ պարտավորություններ	3,112	ԶԴՄՀ	4) արտաքին պարտքի ակնկալվող գուտ գումար	4) 2,026 հազ. ԱՄՆ դոլար	4) ±10%	4) 640/(42)
Ընդամենը մակարդակ 3-ում իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ	3,112					

Ներկայացված աղյուսակը բացահայտում է ածանցյալ պարտավորությունների գնահատման ելակետային տվյալների նկատմամբ զգայունությունն այն դեպքում, երբ խելամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրություններն արտացոլելու համար ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներից մեկի կամ մի քանիսի փոփոխությունը հանգեցնում է իրական արժեքի էական փոփոխության: Այդ նպատակով էականությունը որոշվել է՝ նկատի առնելով շահույթը կամ վնասը, ընդամենը ակտիվները կամ ընդամենը պարտավորությունները (կամ ընդամենը սեփական կապիտալը երբ իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում): Ներկայացված աղյուսակում բացահայտված իրական արժեքի գնահատման զգայունությունը ցույց է տալիս գնահատման արդյունքի փոփոխության ուղղությունը համապատասխան ելակետային փոփոխականների ավելացման կամ նվազեցման դեպքում:

(բ) Մակարդակ 3-ի իրական արժեքի պարբերական գնահատումների գործընթացներ

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ 3-ում իրական արժեքի գնահատումները պարբերաբար դիտարկվում են Խմբի հաշվապահական հաշվառման և ֆինանսական վարչությունների կողմից որոշում կայացնելով գնահատման մեթոդի ելակետային տվյալների վերլուծության և օգտագործվող գնահատման մեթոդի համապատասխանության վերաբերյալ: Մակարդակ 3-ում գործիքները գնահատվում են գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գուտ բերված արժեքով օգտագործելով յուրաքանչյուր ֆինանսական գործիքի առանձնահատկությունների հիման վրա որոշված զեղչման դրույքները: Անհրաժեշտության դեպքում Խմբի կողմից կիրառվում է հետադարձ թեստավորում:

*Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.*

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

(գ) Ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք չեն զննահատվում իրական արժեքով, սակայն որոնց համար կատարվում է իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտում

Ղեկավարությունը գտնում է, որ բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված արտարժույթով ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը մոտարկում է դրանց իրական արժեքին: Իրական արժեքի հիերարխիայում բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված արտարժույթով ակտիվները դասակարգվում են 2-րդ մակարդակում: Ստորև ներկայացված է իրական արժեքով չզննահատվող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը և իրական արժեքի վերլուծությունն ըստ իրական արժեքի հիերարխիայում մակարդակի.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.			31 դեկտեմբերի 2013թ.		
	Մակար- դակ 1	Մակար- դակ 2	Հաշվեկշռա- յին արժեք	Մակար- դակ 1	Մակար- դակ 2	Հաշվեկշռա- յին արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ						
<i>Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով</i>						
- Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ	-	227,566,937	227,566,937	-	104,029,800	104,029,800
- Վարկեր բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին						
KFW-ի, Համաշխարհային բանկի և ԱԶԲ հետ համաձայնագրերի շրջանակներում	-	64,631,779	64,620,390	-	51,264,166	52,250,601
- Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	-	38,119,840	39,868,360	-	31,719,633	32,734,060
- Առևտրային բանկերում տեղաբաշխված ավանդներ և թղթակցային հաշիվներ	-	29,772,716	29,947,531	-	17,524,997	17,524,997
- Ստորադաս պայմաններով վարկեր	-	12,539,067	12,618,347	-	30,062,735	30,281,515
- Այլ վարկեր	-	6,899,204	7,233,785	-	4,066,976	4,654,190
<i>Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթեր</i>						
- Պետական պարտատոմսեր	52,171,940	-	52,160,613	47,319,988	-	47,399,427
- Պետական գործակալությունների պարտատոմսեր	23,702,517	-	23,692,490	10,152,261	-	10,209,949
- Այլ արժեթղթեր	18,322,541	-	18,297,256	59,314,611	-	60,689,923
Ընդամենը	94,196,998	379,529,543	476,005,709	116,786,860	238,668,307	359,774,462

Խմբի ղեկավարությունը կարծում է, որ ֆինանսական և այլ կազմակերպություններում արտերկրյա և տեղական արժույթով հաշիվների և ավանդների, ԱՄՆ-ին վճարվելիք գումարների և այլ փոխառու միջոցների հաշվեկշռային արժեքը մոտարկում է դրանց իրական արժեքին: Իրական արժեքի հիերարխիայում այդ ֆինանսական պարտավորությունները ներառված են մակարդակ 2-ում:

Ստորև ներկայացված է իրական արժեքով չզննահատվող պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը և իրական արժեքի դասակարգումն ըստ իրական արժեքի հիերարխիայում մակարդակի.

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.		31 դեկտեմբերի 2013թ.	
	Մակարդակ 2	Հաշվեկշռային արժեք	Մակարդակ 2	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ				
<i>Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ</i>				
<i>Պարտավորություններ արտարժույթով</i>				
- Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	2,839,117	2,839,117	5,277,257	5,277,257
- Կրեդիտորական պարտք	145,652	145,652	273,539	273,539
<i>Պարտավորություններ տեղական արժույթով</i>				
- Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	78,741,063	78,741,063	39,801,062	39,801,062
- Ժամկետային ավանդներ	35,157,816	35,191,972	145,047,675	146,045,773
- Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	2,897,476	2,897,476	3,541,341	3,541,341
<i>- Թողարկված պարտատուներ</i>	3,973,086	4,040,952	2,259,703	2,259,703
Ընդամենը	123,754,210	123,856,232	196,200,577	197,198,675

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ 2-ում և մակարդակ 3-ում իրական արժեքները գնահատվել են՝ օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների մեթոդը: Գործող շուկայում չգնանշված՝ լողացող տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը գնահատվել է որպես դրանց հաշվեկշռային արժեքին հավասար: Զգնանշված՝ ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը գնահատվել է՝ հիմք ընդունելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերի զեղչման մեթոդը՝ կիրառելով համանման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքների համար շուկայում գործող տոկոսադրույքները:

30. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Խմբի գործունեությանը բնորոշ են ռիսկեր: Ռիսկերի կառավարումը Խումբն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման այդ գործընթացը չափազանց կարևոր է Խմբի հիմնական գործառնությունների իրականացման համար, և Խմբում յուրաքանչյուր անհատ հաշվետու է իր պարտականություններին առնչվող ռիսկերի ազդեցության մասով: Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի. վերջինս ներառում է առևտրային և ոչ առևտրային ռիսկեր: Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է նաև գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ վերահսկման գործընթացը չի ընդգրկում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի, տեխնոլոգիաների և ոլորտի փոփոխությունը: Նման ռիսկերը վերահսկվում են ռազմավարական պլանավորման գործընթացի միջոցով:

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման վերջնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը, սակայն գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Խորհուրդը

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր մոտեցումների, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Բնասխտուցիոնալ հիմքերը

ՀՀ միջազգային պահուստները ոչ ռեզիդենտների նկատմամբ Բանկի պահանջներն են՝ արտահայտված ազատ փոխարկելի արտարժույթով: Պահուստներն արտացոլվում են Բանկի համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Բանկը պահուստների կառավարումն իրականացնում է Օրենքի 52-րդ հոդվածում նշված սկզբունքներին համապատասխան՝ ներդրումներ կատարելով Խորհրդի կողմից հաստատված գործիքներում:

Պահուստները նախատեսված են արտաքին վճարային/առևտրային անհավասարակշռությունները ֆինանսավորելու, փոխարժեքի վրա այդ անհավասարակշռությունների ազդեցությունը անուղղակի կարգավորելու, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պարտավորությունների անխտչընդոտ կատարումն ապահովելու համար: Բանկը պահուստներն օգտագործում է ՀՀ կառավարության և պետական գործակալությունների արտարժույթային սպասարկման համար, օրինակ՝ արտարժույթի փոխարկման կամ արտաքին պարտքի գծով վճարումների համար:

2007 թվականից սկսած Բանկը, որդեգրելով առաջնակարգ կենտրոնական բանկերում գոյություն ունեցող միջազգային լավագույն փորձը, սահմանել է միջազգային պահուստների կառավարման նոր սկզբունքներ: Խմբի կողմից ներդրվել է որոշումների կայացման եռամսյակային համակարգ, ըստ որի Խորհրդի կողմից սահմանվում է «Ակտիվների ռազմավարական տեղաբաշխումը», այսինքն՝ պահուստների կառավարման հիմնական սկզբունքները երկարաժամկետ՝ 3 տարի միջակայքի համար, իսկ ավելի կարճաժամկետ, մարտավարական ուղենիշերի ընտրության իրավասությունը պատվիրակվել է Բանկի ներդրումային հանձնաժողովին: Պորտֆելի կառավարիչները, իրենց հերթին, ունեն մարտավարական ուղենիշերի և թույլատրելի ակտիվ ռիսկի սահմաններում ընթացիկ կառավարման որոշումներ կայացնելու իրավասություններ:

Կառավարում և վերահսկողություն

Ըստ Բանկի կառուցվածքի, ՀՀ միջազգային պահուստների կառավարման համար պատասխանատու է Ֆինանսական վարչությունը: Ֆինանսական վարչության բաժիններից մեկը՝ Արտաքին շուկաներում գործառնությունների բաժինը, իրականացնում է պահուստների ամենօրյա կառավարման հետ կապված գործառնություններ: Նույն վարչության Միջազգային ռիսկերի կառավարման բաժինը պատասխանատու է ռիսկերի գնահատման, ակտիվների ռազմավարական տեղաբաշխման և ուղենիշերի մշակման, սահմանաչափերի պահպանման մոնիթորինգի, ինչպես նաև պահուստների կառավարման կատարողականի գնահատման և հաշվետվությունների ներկայացման համար:

Պահուստների կառավարման հետ կապված խնդիրներն ամսական պարբերականությամբ քննարկվում են Բանկի Ներդրումային հանձնաժողովի կողմից, որում ընդգրկված են պահուստների կառավարման գործընթացում ներգրավված բոլոր ստորաբաժանումների ղեկավարները, ինչպես նաև Բանկի նախագահը և նախագահի տեղակալը: Հանձնաժողովը նախկինում բացառապես խորհրդատվական մարմին էր, սակայն պահուստների կառավարման եռամսյակային համակարգի ներդրումից հետո վերջինիս շնորհիվ է որոշումներ կայացնելու իրավասություն:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Պահուստների կառավարման կատարողականի վերաբերյալ Ֆինանսական վարչությունը եռամսյակային պարբերականությամբ գեկուցում է Ներդրումային հանձնաժողովին և կիսամյակային պարբերականությամբ՝ Խորհրդին: Բանկը յուրաքանչյուր եռամսյակը մեկ Կառավարությանը և Ազգային ժողովին է ներկայացնում միջազգային պահուստների վիճակի և կազմի մասին տեղեկատվություն և հրապարակում է այն:

Ակտիվների տեղաբաշխումը և ռիսկերի կառավարումը

Համաձայն Օրենքի 52-րդ հոդվածի՝ ՀՀ միջազգային պահուստները կառավարվում են իրացվելիության և անվտանգության պատշաճ մակարդակի ապահովման պայմաններում եկամտաբերության մաքսիմալացման սկզբունքով: Այս նպատակով Բանկի Ֆինանսական վարչությունը մշակում է ակտիվների ռազմավարական տեղաբաշխման և մարտավարական ուղենիշերի նախագծերը, որոնք հաստատվում են համապատասխանաբար Բանկի Խորհրդի և Ներդրումային հանձնաժողովի կողմից: Ներդրումային ուղենիշերը ներառում են ներդրումային գործընթացը կարգավորող բոլոր սահմանաչափերը և պահանջները, ինչպես նաև ակտիվների այն կառուցվածքը, որը համապատասխանում է Խորհրդի կողմից պահուստների կառավարմանը ներկայացվող սկզբունքներին:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Խումբն իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ ռիսկի առավելագույն չափի սահմանման միջոցով, որը Խումբը կարող է ընդունել ըստ առանձին գործընկերների, աշխարհագրական կամ ոլորտային ռիսկի կենտրոնացումների, ինչպես նաև սահմանված ռիսկի սահմանաչափերի պահպանման վերահսկողության միջոցով:

Խումբը մշակել է վարկային որակի ստուգման ընթացակարգ՝ ապահովելու գործընկերների վճարունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղաժամկետ հայտնաբերումը: Միջազգային պահուստների վարկային որակը գնահատելու համար Բանկը գնահատում է գործընկերների վարկունակությունը՝ հիմք ընդունելով միջազգային հեղինակավոր վարկանշային կազմակերպությունների կողմից շնորհված վարկանիշները:

Խումբը սահմանում է նվազագույն ընդունելի վարկանիշներ պետական, պետական գործակալությունների, այլ պետական մարմինների, ֆինանսական կազմակերպությունների և վերազգային կազմակերպությունների թողարկված արժեթղթերի համար: Այդ վարկանիշները չեն կարող ցածր լինել որոշակի սահմանված նվազագույն մակարդակից, որը պարբերաբար վերանայվում է:

Վարկային ռիսկի մոնիթորինգի համար կիրառվում է ներքին ռեսուրսներով մշակված մոդելը: Վերջինս գործընկերոջ բաժնետոմսերի գների վարքագծի, ինչպես նաև մի շարք հաշվեկշռային ցուցանիշների հիման վրա թույլ է տալիս գնահատել ընկերության անվճարունակության հավանականությունը: Այն պատկանում է կառուցվածքային մոդելների տիպին, որն ընկերության անվճարունակությանը տալիս է տնտեսագիտորեն իմաստալից բացատրություն՝ հիմնվելով ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքի, ինչպես նաև պարտքի չափի վրա: Մոդելը հիմնված է սահմանային օպցիոնի գնի հաշվարկման բանաձևի վրա, որը նաև հեղինակավոր FITCH վարկանշային կազմակերպության կողմից ընկերություններին շնորհվող վարկանիշերի բաղադրիչներից մեկն է: Վարկանիշների և կիրառվող մոդելի արդյունքների հիման վրա կառուցվում է ըստ վարկանիշների և ժամկետայնությունների, առանձին գործընկերների և գործիքների գծով ներդրումների առավելագույն ծավալների սահմանաչափերի մատրիցը, որը և վարկային ռիսկի կառավարման հիմնական գործիքն է:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Վարկային ռիսկը, որն առաջանում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքներից, ժամանակի ցանկացած պահին սահմանափակվում է դրական իրական արժեքով հաշվառվող ածանցյալ գործիքներով, որոնք ճանաչված են համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը՝ առանց գրավի կամ այլ վարկային ապահովման

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2014 և 2013 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի՝ ընդհանուր ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին՝ առանց ապահովվածությունը հաշվի առնելու:

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Ծնթգ.	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	12	238,346,216	297,991,441
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով	12	381,855,350	241,475,163
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	13	357,384,451	492,378,320
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	14	-	28,096
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	15	126,459,816	113,425,812
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	15	94,150,359	118,299,299
ՀՓԻ ԱՄՀ-ում	16	2,963,798	770,729
Ընդամենը վարկային ռիսկ		1,201,159,990	1,264,368,860

Երբ ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով, վերը ներկայացված գումարները ցույց են տալիս ընթացիկ ռիսկը, բայց ոչ առավելագույնը, որը կարող է առաջանալ ապագայում իրական արժեքների փոփոխություններից:

Վարկային ռիսկն ըստ ֆինանսական ակտիվների դասերի

Բանկի ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են ըստ Բանկի գործընկերներին Fitch IBCA, Moody's և Standard & Poor's ռեյտինգային գործակալությունների կողմից նշանակված ռեյտինգներից նվազագույնի: Ստորև ներկայացված են ռեյտինգներն ըստ Moody's ռեյտինգային գործակալության կողերի՝ օգտագործելով Bloomberg տեղեկատվական համակարգի ռեյտինգների համապատասխանության աղյուսակը: AAA+ ռեյտինգն այն ռեյտինգն է, որն օգտագործվում է չափազանց հուսալի ֆինանսական հաստատությունների, ինչպիսին է Միջազգային հաշվարկների բանկը (BIS), նույնականացման համար:

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

	Վարկային վարկանիշ	31 դեկտեմբերի 2014թ.		31 դեկտեմբերի 2013թ.	
		Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում	Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում
<i>Հազ. ՀՀ Դրամ</i>					
Ֆինանսական ակտիվներ՝ ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված Կանխիկ դրամ	Ռիսկ չկա	18,230,986	100.0	5,570,029	100.0
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով					
- Նոստրո հաշիվներ	P-1	183,871,754	77.1	288,983,078	97.0
	P-2	213,764	0.1	820,387	0.3
	Վարկանիշ առկա չէ	250,917	0.1	35,732	0.0
	NP	874,464	0.4	-	-
- ժամկետային ավանդներ	P-1	27,367,053	11.5	7,359,186	2.5
	Վարկանիշ առկա չէ	1,425,753	0.6	-	-
- Հետգնման պայմանագրեր	P-1	21,378,513	9.0	-	-
- Հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներում ներառված դրամական միջոցներ և տոկոսադրույքի ֆյուչերսի պարտադիր մարժա	P-1	2,913,758	1.2	672,242	0.2
- Այլ	P-1	50,240	0.0	120,816	0.0
Ընդամենը բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		238,346,216	100.0	297,991,441	100.0
Բրանկան արժեթուղի շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ					
- Պետական պարտատոմսեր	Aaa	12,344,939	3.5	124,559,862	25.3
	Aa1-Aa3	150,876,324	42.2	235,703,146	47.9
- Պետական գործակալությունների պարտատոմսեր և այլ արժեթղթեր	Aaa	52,287,214	14.6	25,980,284	5.3
	Aa1-Aa3	40,422,297	11.3	16,254,307	3.3
	A1	9,637,670	2.7	-	-
- Այլ արժեթղթեր	Aaa	37,318,878	10.4	32,597,795	6.6
	Aa1-Aa3	52,379,259	14.7	55,627,671	11.3
- Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	Ba2	2,117,870	0.6	1,655,255	0.3
Ընդամենը իրական արժեթուղի շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		357,384,451	100.0	492,378,320	100.0
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ					
- Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	Ba2	14,722,231	11.6	15,259,484	13.5
- Կառավարության ցպահանջ անտոկոս հասարակ մուրհակ	Ba2	106,175,637	84.0	98,166,328	86.5
	Վարկանիշ առկա չէ	5,561,948	4.4	-	-
- Կորպորատիվ պարտատոմսեր					
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ		126,459,816	100.0	113,425,812	100.0
Միջև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ					
- Պետական պարտատոմսեր	Aa1-Aa3	1,514,720	1.6	-	-
	A1	50,645,893	53.8	47,399,427	40.1
- Պետական գործակալությունների պարտատոմսեր և այլ արժեթղթեր	Aaa	9,866,385	10.4	-	-
	Aa1-Aa3	13,826,105	14.7	10,209,949	8.7
- Այլ արժեթղթեր	Aaa	14,376,835	15.3	54,786,657	46.3
	Aa1-Aa3	3,920,421	4.2	5,903,266	4.9
Ընդամենը միջև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ		94,150,359	100.0	118,299,299	100.0

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,425,753 հազ. ՀՀ դրամ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ զրո) արժեթուղի ժամկետային ավանդները, որոնք ներառված են այն խմբում, որի համար վարկանիշ առկա չէ, հանդիսանում են Խմբի դուստր ընկերություններից մեկի կողմից տեղական առևտրային բանկում ներդրված ավանդներ:

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

5,561,948 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով չվարկանշված կորպորատիվ պարտատուները հանդիսանում են Խմբի դուստր ընկերություններից մեկի ներդրումները տեղական ներդրումային և զարգացման հիմնադրամներում:

<i>Հազ. ՀՀ Դրամ</i>	<i>Վարկային վարկանիշ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.		31 դեկտեմբերի 2013թ.	
		Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում	Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով					
- Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո	227,566,937	100.0	104,029,800	100.0
Ընդամենը		227,566,937		104,029,800	100.0
- Վարկեր բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին KfW, Համաշխարհային բանկի և Ասիական Ջարգացման բանկի հետ համաձայնագրերի շրջանակներում	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	2,989,021	4.6	1,428,675	2.7
- Հիվորթեքային վերաֆինանսավորում	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	61,631,369	95.4	50,821,926	97.3
Ընդամենը		64,620,390	100.0	52,250,601	100.0
- Առևտրային բանկերում տեղաբաշխված ավանդներ և թղթակցային հաշիվներ	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	1,830,026	4.6	34	0.0
- Ստորադաս պայմաններով վարկեր	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	38,038,334	95.4	32,734,026	100.0
Ընդամենը		39,868,360	100.0	32,734,060	100.0
- Առևտրային բանկերում տեղաբաշխված ավանդներ և թղթակցային հաշիվներ	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	7,390,657	24.7	12,921,710	73.7
- Ստորադաս պայմաններով վարկեր	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	22,556,874	75.3	4,603,287	26.3
Ընդամենը		29,947,531	100.0	17,524,997	100.0
- Այլ վարկեր	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	3,231,176	25.6	-	-
- Այլ վարկեր	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	9,387,171	74.4	30,281,515	100.0
Ընդամենը		12,618,347	100.0	30,281,515	100.0
- Այլ վարկեր	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	7,233,785	100.0	4,654,190	100.0
Ընդամենը		7,233,785	100.0	4,654,190	100.0
Ընդամենը բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով		381,855,350	-	241,475,163	-

Բանկը որոշումներ է կայացնում տեղական բանկերում և ֆինանսական կազմակերպություններում միջոցների տեղաբաշխման վերաբերյալ՝ հաշվի առնելով իր՝ որպես բանկային ոլորտի կարգավորողի և վերջին ատյանի վարկատուի դերակատարումը և, հետևաբար, չի շնորհում վարկանիշներ տեղական բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին: Այսպիսով, տվյալ ակտիվների վարկային որակի վերլուծությունը սահմանափակվում է համապատասխան գործարքի փուլով:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արժեզրկման գնահատում

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումը գնահատելու հիմնական գործոնները հետևյալն են. արդյոք տոկոսների և մայր գումարի վճարումները ժամկետանց են ավելի քան 30 օր, արդյոք հայտնի են գործընկերների որևէ ֆինանսական դժվարությունների, նրանց վարկային վարկանիշի նվազման կամ պայմանագրի սկզբնական պայմանների խախտման դեպքեր: Խումբն արժեզրկման գնահատումն իրականացնում է երկու պահուստների մակարդակով. անհատական և խմբային հիմունքներով գնահատվող պահուստներ:

Անհատապես գնահատվող պահուստներ

Խումբը սահմանում է Խմբի ֆինանսական ակտիվներում յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի ակտիվի պահուստի ստեղծման անհրաժեշտությունն անհատապես: Պահուստների չափի որոշման ժամանակ հաշվի են առնվում հետևյալ հանգամանքները. գործընկերոջ գործարար-ծրագրի կայունությունը, ֆինանսական բարդությունների ծագման դեպքում նրա ունակությունները բարելավելու գործունեության արդյունքները, սնանկացման պարագայում՝ կանխատեսվող ստացվելիք գումարները և ակնկալվող վճարման ենթակա շահաբաժինների գումարները, ֆինանսական օգնության ներգրավման հնարավորությունը, ապահովման իրացման արժեքը, ինչպես նաև ակնկալվող դրամական միջոցների ժամկետները: Արժեզրկումից վնասները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, եթե չնախատեսված իրավիճակը պահանջում է ավելի մեծ ուշադրություն:

Խմբային հիմունքով գնահատվող պահուստներ

Անհատապես էական չհանդիսացող վարկերի, ինչպես նաև անհատապես էական, բայց անհատապես արժեզրկման օբյեկտիվ ցուցանիշներ չունեցող ֆինանսական ակտիվների գծով պահուստները գնահատվում են խմբային հիմունքներով: Պահուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, այդ թվում յուրաքանչյուր վարկային պայուսակ դիտարկվում է առանձին:

Խմբային հիմունքով գնահատման դեպքում որոշվում է պայուսակի արժեզրկումը, որը կարող է տեղի ունենալ նույնիսկ անհատական արժեզրկման օբյեկտիվ ցուցանիշների բացակայության դեպքում: Արժեզրկումից վնասները որոշվում են հետևյալ տեղեկատվության հիման վրա. պայուսակի գծով նախորդ ժամանակաշրջանների վնասները, ընթացիկ տնտեսական պայմանները, համապատասխան մոտավոր ժամանակահատվածը՝ սկսած հնարավոր կորստի պահից մինչև այն պահը, երբ կհաստատվի այն, որ պահանջվում է անհատապես գնահատվող արժեզրկման պահուստի ստեղծումը, ինչպես նաև ստացման ենթակա ակնկալվող գումարները և ակտիվի արժեզրկումից հետո արժեքի վերականգնումը:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 204,396,829 հազ. ՀՀ դրամի (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 104,029,800 հազ. ՀՀ դրամ) հակադարձ հետգնման պայմանագրերը ներառված են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր պայմանավորվածությունում կամ համանման համաձայնագրում:

Ստորև ներկայացված աղյուսակում ներառված են Խմբի ակտիվները և պարտավորություններն ըստ աշխարհագրական կենտրոնացման.

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

	31 դեկտեմբերի 2014թ.				31 դեկտեմբերի 2013թ.			
	Հայաստան	ՏՀԶԿ	ԱՊՀ և այլ երկրների բանկեր	Ընդամենը	Հայաստան	ՏՀԶԿ	ԱՊՀ և այլ երկրների բանկեր	Ընդամենը
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>								
Ակտիվներ								
Կանխիկ դրամ	18,230,986	-	-	18,230,986	5,570,029	-	-	5,570,029
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	1,563,292	235,795,132	987,792	238,346,216	-	297,368,841	622,600	297,991,441
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով	381,855,350	-	-	381,855,350	241,475,163	-	-	241,475,163
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	2,117,870	355,266,581	-	357,384,451	1,655,255	490,723,065	-	492,378,320
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	-	-	28,096	-	28,096
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	127,026,270	2,718,999	-	129,745,269	113,633,052	1,563,410	-	115,196,462
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	-	94,150,359	-	94,150,359	-	118,299,299	-	118,299,299
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	-	66,268,240	-	66,268,240	-	58,242,991	-	58,242,991
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ	2,757,046	-	-	2,757,046	4,876,013	-	-	4,876,013
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	80,016,592	-	-	80,016,592	79,375,061	-	-	79,375,061
Այլ ակտիվներ	10,489,194	-	-	10,489,194	9,342,165	-	-	9,342,165
Ընդամենը ակտիվներ	624,056,600	754,199,311	987,792	1,379,243,703	455,926,738	966,225,702	622,600	1,422,775,040
Պարտավորություններ								
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	412,344,941	-	-	412,344,941	446,833,170	-	-	446,833,170
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	474,081,734	12,967	70,297	474,164,998	464,543,270	9,600	49,185	464,602,055
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	833,832	-	-	833,832	3,112	-	-	3,112
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	119,815,280	-	-	119,815,280	194,938,972	-	-	194,938,972
Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	-	261,737,845	-	261,737,845	-	260,542,511	-	260,542,511
Այլ փոխառություններ	-	69,069,256	3,589,001	72,658,257	-	58,357,035	-	58,357,035
Թողարկված պարտատոմսեր	4,040,952	-	-	4,040,952	2,259,703	-	-	2,259,703
Այլ պարտավորություններ	2,515,982	214,097	-	2,730,079	2,495,965	-	-	2,495,965
Ընդամենը պարտավորություններ	1,013,632,721	331,034,165	3,659,298	1,348,326,184	1,111,074,192	318,909,146	49,185	1,430,032,523
Զուտ ակտիվներ	(389,576,121)	423,165,146	(2,671,506)	30,917,519	(655,147,454)	647,316,556	573,415	(7,257,483)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսական միջոցների կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամկետում: Բանկը, որպես Կառավարության բանկային գործակալ և երկրի գլխավոր դրամավարկային մարմին, պատասխանատու է պետական պարտքի սպասարկման, Կառավարության արտաքին վճարումների սպասարկման, ինչպես նաև ներքին շուկայում ազգային արժույթի կտրուկ տատանումների հարթեցման համար: Այս տեսանկյունից, կարևորվում է կանխիկի և իրացվելիության ծավալների ճիշտ կառավարումը:

Հաշվի առնելով պահուստների կառավարման նպատակները, ՀՀ միջազգային պահուստները բաժանվել են 3 մասի՝ գործառնական, իրացվելի և ներդրումային պայուսակների: Եթե առաջին երկուսը նախատեսվում են կարճաժամկետ/պահային և միջնաժամկետ իրացվելիության ապահովման համար, ապա վերջինի նպատակը հարստության կուտակումն է:

Տրանշերի նպատակները պայմանավորում են նաև դրանց կառավարման քաղաքականությունը՝ ուղենիշերի ընտրությունը, կառավարման պասիվ կամ ակտիվ տարբերակի ընտրությունը:

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն

Ստորև աղյուսակում ներկայացվում են 2014 և 2013 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտավորությունները՝ ըստ մնացորդային պայմանագրային ժամկետայնության: Ժամկետայնության աղյուսակում բացահայտված պարտավորությունների գումարները պայմանագրային չզեղչված դրամական միջոցների հոսքեր են: Այդ չզեղչված դրամական միջոցների հոսքերը տարբերվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված գումարից, քանի որ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներառված գումարը հիմնված է զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ածանցյալները ներառված են վճարվելիք կամ ստացվելիք պայմանագրային գումարներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբն ակնկալում է մինչև մարման ժամկետը փակել ածանցյալի դիրքը, որի դեպքում ածանցյալները ներառվում են ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա:

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.						
	Ցպահանջ և 1 ամսից քիչ	1-ից մինչև 3 ամիս	3 ամսից մինչև 1 տարի	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	412,344,941	-	-	-	-	-	412,344,941
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	472,143,743	2,023,364	-	-	-	-	474,167,107
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	245,189	-	588,643	-	-	-	833,832
Պարտավորություններ	86,917,347	30,010,248	832,849	2,561,132	-	-	120,321,576
Կառավարության հանդեպ Պարտավորություններ	-	2,312,116	7,958,641	91,445,414	41,848,174	123,848,396	267,412,741
ԱՄՆ-ի հանդեպ	372,481	-	4,402,785	23,691,905	50,271,069	-	78,738,240
Այլ փոխառություններ	799,412	-	365,078	3,906,462	-	-	5,070,952
Թողարկված պարտատոմսեր	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	972,823,113	34,345,728	14,147,996	121,604,913	92,119,243	123,848,396	1,358,889,389

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2013թ.						
	Ցպահանջ և 1 ամսից քիչ	1-ից մինչև 3 ամիս	3 ամսից մինչև 1 տարի	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	446,833,170	-	-	-	-	-	446,833,170
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	462,684,387	1,958,770	-	-	-	-	464,643,157
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	3,112	-	-	-	-	-	3,112
Պարտավորություններ	78,423,847	94,303,146	21,697,246	3,061,804	332,177	-	197,818,220
Կառավարության հանդեպ Պարտավորություններ	-	17,764,968	20,906,510	50,226,762	64,440,589	112,438,685	265,777,514
ԱՄՆ-ի հանդեպ	48,722	-	3,839,695	16,991,886	42,195,058	-	63,075,361
Այլ փոխառություններ	1,000,000	-	1,500,000	-	-	-	2,500,000
Թողարկված պարտատոմսեր	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	988,993,238	114,026,884	47,943,451	70,280,452	106,967,824	112,438,685	1,440,650,534

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական գների, ներառյալ փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և սեփական կապիտալի գների փոփոխության արդյունքում: Խումբը դասակարգում է շուկայական ռիսկն ըստ առևտրային և ոչ առևտրային պայուսակների: Բացի արտարժույթի կենտրոնացման ռիսկից, Խումբը շուկայական ռիսկի զգալի կենտրոնացում չունի:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է՝ տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում:

Եռամակարդակ կառավարման ներքո Բանկի Խորհուրդը սահմանում է այսպես կոչված՝ «ռիսկի նկատմամբ իր հանդուրժողականության աստիճանը», որը նախանշում է երկարաժամկետում տոկոսադրույքի ռիսկի ընդունելի սահմանները: Այն նաև սահմանում է պայուսակի օպտիմալացման սկզբունքները: Բանկի Խորհրդի՝ «ռիսկի նկատմամբ իր հանդուրժողականության աստիճանը» արտահայտվում է որոշակի ժամանակահատվածում (ներկայումս՝ երեք տարի) և 95% հավանականությամբ ակնկալվող եկամտաբերության նվազագույն մակարդակի տեսքով: Նշված տրամաբանությունից ելնելով, ակտիվների օպտիմալ տեղաբաշխման մարտավարական ուղենիշերի ընդունման իրավասությունը պատվիրակվել է Ներդրումային հանձնաժողովին:

Ուղենիշերի սահմանման հիմնական նպատակը եկամտաբերության մաքսիմալացումն է ավելի կարճ (մեկ տարի) ժամանակահատվածում: Այդ որոշումների հիմքում, ի տարբերություն ռազմավարականների, դրվում են շուկայի ընթացիկ միտումները և կանխատեսումները: Օպտիմալ պայուսակի ընտրության նպատակով եկամտաբերության և ռիսկայնության գնահատումն իրականացվում է ապագա հնարավոր սցենարների մշակման միջոցով՝ մասնավորապես օգտագործելով VAR-MGARCH մոդելի սիմուլյացիաների միջոցով ստացված եկամտաբերության կորի արդյունքները, ինչպես նաև սեփական և շուկայի այլ մասնակիցների փորձագիտական կանխատեսումները տոկոսադրույքների և վարկային սփրեդերի վերաբերյալ: Օպտիմալ պայուսակի ընտրությունը կատարվում է Բլեք-Լիթթերմանի և Մարկովիցի մոդելների միջոցով, սակայն որոշակի սահմանափակումների պայմաններում:

Ինչ վերաբերում է ռիսկի մոնիթորինգին, ապա ֆինանսական վարչության ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման կողմից կիրառվում են միջազգային պրակտիկայում ընդունված մի շարք ցուցանիշներ. Ռիսկային արժեքի մեթոդ (VaR), Առանցքային կետի դյուրացիա, Ինֆորմացիոն գործակից, Մփրեդ դյուրացիա, PCA դյուրացիա և հետևման սխալ:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի կապիտալի զգայունությունը, որը հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները 2014 և 2013 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները: Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ:

Արժույթ	Եկամտաբերության կորի փոփոխությունը, բ.կ. 2014թ.	Ազդեցությունը սեփական կապիտալի վրա 2014թ.	Եկամտաբերության կորի փոփոխությունը բ.կ. 2013թ.	Ազդեցությունը սեփական կապիտալի վրա 2013թ.
ՀՀ դրամ	+150	(699,012)	+150	(926,549)
ՀՀ դրամ	-150	771,920	-150	926,549

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի շահույթի զգայունությունը, որը հաշվարկվել է 2014 և 2013 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով վերագնահատելով՝ ելնելով տոկոսադրույքների փոփոխման ենթադրությունից: Աղյուսակում ներկայացված գումարներն արտահայտված են աղյուսակում նշված արժույթներին համապատասխան:

Արժույթ	2014թ.		2013թ.	
	Բազիսային կետերի փոփոխություն	Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և սեփական կապիտալի զուտ արդյունքի աճ/(նվազում)	Բազիսային կետերի փոփոխություն	Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և սեփական կապիտալի զուտ արդյունքի աճ/(նվազում)
ԱՄՆ դոլար	+/-25	(884,287)/884,287	+/-25	(823,285)/823,285
Եվրո	+/-25	(982,279)/982,279	+/-25	(909,781)/909,781

Խումբն ունի նաև 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ լողացող տոկոսադրույքով չմարված պարտավորություններ: Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունությունը, որը հաշվարկվում է՝ ելնելով Խմբի կողմից ստացված փոխառությունների տոկոսադրույքների փոփոխման ենթադրությունից:

Արժույթ	2014թ.		2013թ.	
	Բազիսային կետերի փոփոխություն	Զուտ տոկոսային ծախսի աճ/(նվազում) և սեփական կապիտալի նվազում/(աճ)	Բազիսային կետերի փոփոխություն	Զուտ տոկոսային ծախսի աճ/(նվազում) և սեփական կապիտալի նվազում/(աճ)
ԱՄՆ դոլար	+/- 40	94,413/(94,413)	+/- 40	81,918/(81,918)
Եվրո	-	-	+/- 40	68,915/(68,915)
ՀՓԻ	+/- 10	115,967/(115,967)	+/- 10	150,214/(150,214)

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունությունը, որը հաշվարկվում է՝ ելնելով Խմբի կողմից ներգրավված ավանդների տոկոսադրույքների փոփոխման ենթադրությունից:

Արժույթ	2014թ.		2013թ.	
	Բազիսային կետերի փոփոխություն	Զուտ տոկոսային ծախսի աճ/(նվազում) և սեփական կապիտալի նվազում/(աճ)	Բազիսային կետերի փոփոխություն	Զուտ տոկոսային ծախսի աճ/(նվազում) և սեփական կապիտալի նվազում/(աճ)
Եվրո	+/- 10	2,021/(2,021)	+/- 10	1,905/(1,905)

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ 3-ում ներառված իրական արժեքի գնահատման մեթոդի համար օգտագործված ելակետային տվյալների զգայունությունը բացահայտված է Ծնթց. 29-ում:

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է արտարժույթային դիրքերի սահմանաչափեր՝ հիմնվելով կանոնակարգերի վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ՀՀ դրամի նկատմամբ կիրառված փոխարժեքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ բոլոր այլ փոփոխականները հաստատուն պահելով:

Արժույթ	2014թ.		2013թ.	
	Փոխարժեքի աճ %	Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)	Փոխարժեքի աճ %	Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)
ԱՄՆ դոլար	16.83%	47,422,901	9.89%	33,530,325
Եվրո	20.84%	24,490,301	16.74%	26,878,705
Բրիտանական ֆունտ	21.10%	9,733,686	17.93%	8,928,288
Ճապոնական իեն	0.18%	103,700	1.92%	1,142,452
Ռուսական ռուբլի	1.22%	11,039	0.55%	3,355
ՀՓԲ	39.24%	(78,114,450)	10.64%	(21,517,259)

Արժույթ	2014թ.		2013թ.	
	Փոխարժեքի նվազում %	Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)	Փոխարժեքի նվազում %	Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)
ԱՄՆ դոլար	-16.83%	(47,422,901)	-9.89%	(33,530,325)
Եվրո	-20.84%	(24,490,301)	-16.74%	(26,878,705)
Բրիտանական ֆունտ	-21.10%	(9,733,686)	-17.93%	(8,928,288)
Ճապոնական իեն	-0.18%	(103,700)	-1.92%	(1,142,452)
Ռուսական ռուբլի	-1.22%	(11,039)	-0.55%	(3,355)
ՀՓԲ	-39.24%	78,114,450	-10.64%	21,517,259

Փոխարժեքների ակնկալվող փոփոխությունը որոշվել է Խմբի կողմից՝ հիմք ընդունելով 3 տարիների ընթացքում համապատասխան փոխարժեքների տատանման գրանցված տվյալները:

Պահուստների արժույթային կազմը որոշվում է յուրաքանչյուր իրացվելիության տրանշի համար առանձին, յուրաքանչյուր տրանշի ստեղծման հիմքում ընկած գործոնները հեջավորելու նպատակով: ՀՀ արտաքին պարտքը պահուստներ ունենալու հիմնական պատճառն է և արտարժույթի պահանջարկի խթանման հիմնական գործոնն է: Հետևաբար, պահուստների արժույթային կազմը հիմնականում արտացոլում է պարտքի արժույթային կառուցվածքը: Կարճաժամկետ իրացվելիության տրանշի արժույթային կառուցվածքը պայմանավորված է արտաքին առևտրի հետևանքով առաջացած արժույթների հոսքերով, ինչպես նաև հնարավոր միջամտման կարիքներով և ընթացիկ ծախսերով: Արժույթային կառուցվածքը ենթակա է վերանայման տարեկան առնվազն 2 անգամ:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Գործառնական ռիսկ – հսկողություն դուստր ընկերությունների նկատմամբ

Ինչպես բացահայտված է Ծանոթագրություն 2-ում, Բանկն ունի կապիտալ ներդրումներ մի քանի դուստր ընկերություններում, որոնք ներգրավված են ֆինանսական հատվածի զարգացման և ենթակառուցվածքների գործունեության մեջ: Նման ներդրումների նպատակն է աջակցել Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական հատվածի զարգացմանը, ապահովել ֆինանսական համակարգի կայունությունը և բնականոն գործունեությունը, որը, ինչպես նշված է Օրենքում, Բանկի նպատակներից մեկն է:

Բանկը դուստր ընկերությունների գործունեության նկատմամբ հսկողությունն իրականացնում է հետևյալ կերպ.

- Բաժնետերերի ժողովներին մասնակցություն:
- Դուստր ընկերությունների ղեկավարների նշանակում (յուրաքանչյուր դուստր ընկերության Տնօրենների Խորհուրդը նշանակվում է բաժնետերերի կողմից, և յուրաքանչյուր դուստր ընկերության Տնօրենների Խորհուրդը նշանակում է Գործադիր Տնօրեններ):
- Առնվազն յուրաքանչյուր տարի, Դուստր ընկերությունների գործունեության արդյունքներ վերլուծության իրականացում՝ ֆինանսական տեղեկատվության վերանայման միջոցով, ներառյալ դուստր ընկերությունների ֆինանսական հաշվետվությունների արտաքին աուդիտի արդյունքների վերանայումը:
- Դուստր ընկերությունների հետագա ռազմավարական զարգացման վերլուծության իրականացում, անհրաժեշտության դեպքում նաև ներդրումների դադարեցման ռազմավարություն մշակում:
- Ռիսկերի գնահատման արդյունքների հիման վրա՝ դուստր ընկերությունների գործունեությունների վերանայումը, Բանկի ներքին աուդիտի աշխատանքների շրջանակում:

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

31. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև աղյուսակներում ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից տասներկու ամսվա ընթացքում կամ ավելի ուշ փոխհատուցվող կամ մարվող գումարների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2014թ.		
	Ընթացիկ	Ոչ ընթացիկ	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Կանխիկ դրամ	18,230,986	-	18,230,986
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	236,921,306	1,424,910	238,346,216
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	357,384,451	-	357,384,451
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով	284,417,772	97,437,578	381,855,350
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	107,899,919	21,845,350	129,745,269
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	93,404,632	745,727	94,150,359
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	2,963,960	63,304,280	66,268,240
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ	2,757,046	-	2,757,046
Հիմնական միջոցներ	-	78,234,823	78,234,823
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	1,781,769	1,781,769
Այլ ակտիվներ	9,736,762	752,432	10,489,194
Ընդամենը ակտիվներ	1,113,716,834	265,526,869	1,379,243,703
Պարտավորություններ			
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	412,344,941	-	412,344,941
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	474,164,998	-	474,164,998
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	833,832	-	833,832
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	117,568,673	2,246,607	119,815,280
Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	9,349,181	252,388,664	261,737,845
Այլ փոխառություններ	4,101,030	68,557,227	72,658,257
Թողարկված պարտատոմսեր	844,489	3,196,463	4,040,952
Այլ պարտավորություններ	2,657,964	72,115	2,730,079
Ընդամենը պարտավորություններ	1,021,865,108	326,461,076	1,348,326,184
Զուտ դիրք առ 31-ը դեկտեմբերի 2014թ.	91,851,726	(60,934,207)	30,917,519

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

31. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն (շարունակություն)

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2013թ.		
	Ընթացիկ	Ոչ ընթացիկ	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Կանխիկ դրամ	5,570,029	-	5,570,029
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	297,991,441	-	297,991,441
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	492,378,320	-	492,378,320
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով	146,686,123	94,789,040	241,475,163
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	28,096	-	28,096
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	98,778,581	16,417,881	115,196,462
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	109,745,103	8,554,196	118,299,299
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	771,947	57,471,044	58,242,991
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ	4,876,013	-	4,876,013
Հիմնական միջոցներ	-	77,613,891	77,613,891
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	1,761,170	1,761,170
Այլ ակտիվներ	9,342,165	-	9,342,165
Ընդամենը ակտիվներ	1,166,167,818	256,607,222	1,422,775,040
Պարտավորություններ			
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	446,833,170	-	446,833,170
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	464,602,055	-	464,602,055
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	3,112	-	3,112
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	192,050,478	2,888,494	194,938,972
Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	37,693,406	222,849,105	260,542,511
Այլ փոխառություններ	3,397,268	54,959,767	58,357,035
Թողարկված պարտատոմսեր	2,259,703	-	2,259,703
Այլ պարտավորություններ	2,495,965	-	2,495,965
Ընդամենը պարտավորություններ	1,149,335,157	280,697,366	1,430,032,523
Զուտ դիրք առ 31-ը դեկտեմբերի 2013թ.	16,832,661	(24,090,144)	(7,257,483)

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

32. Ֆինանսական գործիքների ներկայացում ըստ չափման կատեգորիաների

Չափման նպատակների համար ՀՀՄՍ 39-ը (“Ֆինանսական գործիքներ. չափումը և ճանաչումը”) դասակարգում է ֆինանսական ակտիվները հետևյալ կատեգորիաների. (ա) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր. (բ) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ. (գ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և (դ) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներն ունեն երկու ենթակատեգորիա. (i) ակտիվներ, որոնք սահմանվել են որպես այդպիսիք սկզբնական ճանաչման ժամանակ (ii) և ակտիվներ, որոնք դասակարգվել են որպես առևտրային նպատակով պահվող: Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների դասակարգումն ըստ նշված չափման կատեգորիաների առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.

	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ակտիվներ	Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	Ընդամենը
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>					
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամ	18,230,986	-	-	-	18,230,986
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	238,346,216	-	-	-	238,346,216
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով	381,855,350	-	-	-	381,855,350
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	357,384,451	-	357,384,451
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	-	129,745,269	-	-	129,745,269
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	-	-	-	94,150,359	94,150,359
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	2,963,960	63,304,280	-	-	66,268,240
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	641,396,512	193,049,549	357,384,451	94,150,359	1,285,980,871

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.**

32. Ֆինանսական գործիքների ներկայացում ըստ չափման կատեգորիաների (շարունակություն)

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների դասակարգումն ըստ նշված չափման կատեգորիաների առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.

	Վարկեր և դեբիտորա- կան պարտքեր	Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ակտիվներ	Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	Ընդամենը
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>					
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամ	5,570,029	-	-	-	5,570,029
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	297,991,441	-	-	-	297,991,441
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ տեղական արժույթով	241,475,163	-	-	-	241,475,163
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	492,378,320	-	492,378,320
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	-	-	28,096	-	28,096
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	-	115,196,462	-	-	115,196,462
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	-	-	-	118,299,299	118,299,299
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	771,947	57,471,044	-	-	58,242,991
Ընդամենը					
Ֆինանսական ակտիվներ	545,808,580	172,667,506	492,406,416	118,299,299	1,329,181,801

Խմբի բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ածանցյալներից, հաշվառված են ամորտիզացված արժեքով առ 31 դեկտեմբերի 2014թ. և 31 դեկտեմբերի 2013թ.: Ածանցյալները հաշվառված են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող կատեգորիայում: